

Es-Zust. ts fo 10/22.1.1990

M

INARI 368, VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

Provgrävning vid Pasvig älv 1989
Beatrice Sohlström

INARI 368 VIRTANIEMI RAJAVARTIOSTO

Pk. 3843 04 NELLIMÖ

x = 7646 56 - 7647 30, y = 556 91 - 557 97,

z = 119,83 - 124,17, (ca 120)

KIVIKAUTISTEN LÖYTÖPAIKKOJEN KOEKAIVAUS

Museovirasto/esihistorian toimisto

Kaivauksenjohtaja: HuK Beatrice Sohlström

Vuosina 1985 ja 1988 löydettiin Virtaniemen rajavartioston läheltä, Paatsjoen rannalta ja vedestä, kivikautisia löytöjä useasta kohdasta. Inarinjärven säännöstelyn takia Paatsjoen rannat kuluvat voimakkaasti. Tämä teki koekaivauksen alueella ajankohtaiseksi, muinaisjäännöksen tai -jäännösten laadun ja rajojen selvittämiseksi.

Paatsjoen kaakkoisranta tutkittiin n. 1,3 km pituudelta valtakunnanrajalle saakka. Yksi pienehkö, mutta maanmuokkauksen yhteydessä tuhoutunut, kampakeraaminen asuinpaikka löytyi. Löytöinä saatiin m.m. kvartsia, kvartsiittia, piitä, liusketta, keramiikkaa ja palanutta luuta. Löydöt osoittavat että Paatsjokea pitkin on kivikaudella liikuttu. Osa muinaisjäännöksistä on todennäköisesti eroosion yhteydessä tuhoutunut.

Alueella on suoritettu fosfaattianalyysi.

Löydöt: 25206:1-199

Ajoitus: Kivikausi, kampakeraaminen kulttuuri

Tutkitun alueen laajuus: 127 m²

Tutkimuskustannukset: Velvoitetöyöllistämishjelma

Tutkimusraportti: B. Sohlström 21.12.1989 museoviraston

esihist. tston top. ark.

1. INARI 368, VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING (rajavartiosto)

Provgrävning vid Pasvig älv 1989

Kommun: Inari (Enare)
By: Paatsjoen kylä
Tomt: Statens mark (valtionmaa), gränsson emot
 Sovjetunionen
Tomtägare: Finska staten

Grundkarta: 3843 04 NELLIMÖ, tryckt i Helsingfors 1967

Koordinaterna för det undersökta området:

x = 7646 56 - 7647 30
 y = 556 91 - 557 97
 z = 119,83-124,17, ca 120

<u>Fynden:</u>	KM 22869:1-10	diar.	17.9.1985	K. Katiskoski
	KM 24307:1-9	diar.	5.9.1988	J. Kankaanpää
	NM 25206:1-199	diar.	23.11.1989	B. Sohlström

<u>Negativ:</u>	72338-72346	J. Kankaanpää	1988
	76173-76242	B. Sohlström	1989

<u>Diapositiv:</u>	15581-15584	J. Kankaanpää	1988
	19788-19830	B. Sohlström	1989

Tidigare forskning:

Kaarlo Katiskoski, inspektion 1985.

INARI 368 VIRTANIEMI, RAJAVARTIOSTO.

Jarmo Kankaanpää, inventering 1988.

INARI, INARINJÄRVEN ETELÄOSA

Osayleiskaavoitusalueen arkeologinen inventointi.

Bägge rapporterna uppbevaras i det topografiska arkivet vid museiverkets förhistoriska byrå.

I rapporten ingår förteckningar över negativ, diapositiv och kartor.

Diar 23.11.1989

2. INLEDNING

1985 inspekterade Kaarlo Katiskoski och Pekka Hahle den sydöstra strandremsan av Pasvig älv invid gränsbevakningsstationen (Inari 368 Virtaniemi, rajavartiosto). Området befinner sig på gränzonen mot Sovjetunionen, i gränsens absoluta närhet. Fynden de hittade (KM 22869:1-10) utgjordes av bl.a. kvarts-, kvartsit- och flintavslag samt främst av ett slipat flintföremål. Fynden pekade på förekomsten av en eller möjligen flera stenåldersboplatser, på sammanlagt tre ställen, vilka Katiskoski kallade A, B och C. De anställda vid gränsbevakningen visade för dem en sten med en inristad figur, vilken är belägen på det inspekterade området. För fler uppgifter se Katiskoskis inspektionsrapport, i vilken bl.a. ingår en karta med områdena A, B och C utsatta.

Då Jarmo Kankaanpää 1988 inventerade de södra delarna av Enare träsk, granskade han även Inari 368. Fynden han medförde utgjordes av bla. kvarts- och dolomitavslag, en skrapa och en kniv av kvarts samt bränt ben. Fyndplatserna var de samma som för Katiskoski 1985, med den skillnaden att Kankaanpää kunde öka fornlämningsområdets utsträckning. Fynden påträffades på stranden, ofta i vattnet. Kankaanpää dokumenterade ristningen på stenen och inventerade omgivningarna. För fler uppgifter se Kankaanpääs inventeringsberättelse.

Sommaren 1989 anmodades undertecknad att utföra en provgrävning på det berörda området. Avsikten var att fastställa fornlämningens eller fornlämningarnas karaktär och gränser. Eftersom Enare träsk är en reglerad sjö eroderar vattnets fluktuationer kraftigt stränderna av Pasvig älv. Detta underströk ytterligare behovet av en provgrävning (de flesta fynd hade påträffats i vattnet eller på stranden). Om tiden medgav skulle ett så stort område som möjligt undersökas. Vid behov skulle fortsatta undersökningar planeras.

Provgrävningen utfördes 1-30.6.1989. Arbetet finansierades av staten (velvoitetetyöllistämishjelma).

Arbetet leddes av undertecknad. Översiktskartan och kartorna med höjdkurvorna ritades av Eeva-Riitta Temonen och Hannele Salminen under ledning av arkeolog FK Jukka Moisanen. Kartorna renritades av Jukka Moisanen. Åtta ortsbör från Nellim deltog som grävare: Leena Saijets, Pasi Vuorenhaltia, Reija Viinanen, Esko Aikio, Anja Severikangas, Saara Koputoff, Lyyli Seurujärvi och Pertti Sarre.

Helsingfors 21.12.1989

Beatrice Sohlström

Beatrice Sohlström

3. UTGRÄVNINGSSOMRÅDETS LÄGE, TOPOGRAFI, JORDARTER OCH -LAGER SAMT VÄXTLIGHET.

ALLMÄNT

Virtaniemi gränsbevakning befinner sig på gränszonen mot Sovjetunionen, 51 km från Ivalo, 9 km från Nellim och ca 800 m från riksgränsen. Till platsen leder landsvägen mellan Ivalo och Virtaniemi. Det undersökta området (Inari 368, Virtaniemi gränsbevakning), utgör en ca 1,3 km lång sträcka längs stranden av Pasvig älv. Arbetet påbörjades ca 500 m från gränsbevakningsstationens huvudbyggnad mot sydväst och utsträcktes fram till riksgränsen. Provgrävningen utfördes i strandens absoluta närhet.

Topografin och växtligheten varierade något. Det förekom skog öppna platser, f.d åker, äng, vattensjuk och torr mark, sluttningar och flackare ytor. Ställvis bestod marken av ganska fin sand, ställvis var den mycket stenig och ibland kuperad. Storleken på träden varierade. Vegetationen kunde vara mycket tät. Markvegetationen karakteriserades av ganska torr mo, ställvis fuktig sankmark. Gräs och torv förekom. Byggnaderna och bosättningen, särskilt vid gränsbevakningen (område C), har skadat en del av jorden. Kriget på 1940-talet har även satt spår i terrängen via husgrunder, tältplatser, korsun m.m. (bild 24). De flesta krigslämningarna torde ha orsakats av tyskar. Äldre bebyggelse kunde spåras på t.ex. områdena A och E.

Vattennivån i Pasvig älv var vid tiden för undersökningen ovanligt hög, vid avvägning den 28.6.1989 kl. 10: 119,40 möh.

Torvlagret var ganska tunt förutom vid riksgränsen. Urlakningslagret (huhuhtoutunut hiekka) var också i allmänhet tunt. Jorden på undersökningsområdet bestod huvudsakligen av morän. På område A dominerade fin sand. Sanden var oftast berikad (rikastunut) under lagret av urlakad sand. (Se även inledningen till kap.5 - Provgroparna).

På 1930-talet härjade en svår skogsbrand på området som undersöktes. Som en följd av detta noterades en 1-2 cm tjock sot- och kolstrimma i flera av groparna under torven. Sanden i ghroparna var ofta kraftigt rödfärgad och bränd av samma orsak. Detta gäller även brända stenar.

OMRÅDENA

Område D (längs huvudlinjen 1798-2000/500), (bilderna 1-10), karakteriseras av en udde i längst i sydväst (bild 1) och en strand som svagt höjde sig över vattenytan. Jorden var mycket stenig (morän), ofta stora stenar. Udden utgjordes av en till arealen liten, flack plåtå som brant stupade ner i vattnet i väster och norr. Slutningen var svagare i söder. Ett gammalt sönderfallet trästaket löpte över udden. Vid 1930/500 fanns ett torkställning för nät. På området fanns också ett litet växthus. Området vid huvudlinjen ca 1840-1900/500 var flackare och såg ut att kunna utgöra en boplats. Öarna i Pasvig älv bildade här ett gott vindskydd. Momark dominerade. Vid udden var marken sank. Högre upp från stranden var terrängen mycket stenig.

Område C (längs huvudlinjen 2000-2168/500), (bild 11), utgjordes av trädbevuxen mo, öppen och blåsig. Stranden höjde sig flackt uppåt (vid ca 2000-2020/500 brantare). Marken var stenig (morän). Av alla områden hade C-området mest utsatts för skador vid byggnadsverksamhet (gränsbevakningsstationen). Vid bostäderna var marken utplanad, delvis täckt med fyllnadsjord. Vid 2000-2030/500 hade marken rörts då ett vattenledningsrör grävdes ner. Till komplexet hörde en brunn vid stranden vid 2000/500. Stigar löpte över hela området. Marken var mycket sliten. Vid ca 2160/500 har en landningsplats för helikopter byggts. Likaså fanns där ett större båthus.

Område B (längs huvudlinjen 2168-2460/500), (bilderna 12-17, 19), hade också utsatts för byggnadsverksamhet och markåverkan. Skog och orörd mark påträffades också. Stranden var ofta brant. Jorden bestod av stenig morän. Stora stenar förekom allmänt. Skogen var tät och risig (bild 19). Vid området fanns en liten ö .Terrängen där var mycket ojämn. På ön fanns en byggd utegrill.

Område A (längs huvudlinjen 2460-2560/500), (bilderna 18-22), utgjordes av en f.d. åker. Ännu på 1960-talet lär den ha brukats. Grunden till boningshuset noterades. Jorden bestod av sand med ett tjockt lager röd humus/sand ovanpå.

Område E (längs huvudlinjen 2560-3132.50/500), (bilderna 23-27), var skogbevuxen, till ca 2820/500 av torr mo, därefter vidtog sankare mark. Vegetationen på udde var mycket tät och snårig. torvlagret var ställvis mycket tjockt. Jorden på området bestod av sand, ofta mycket stenig morän, särskilt mellan 2910-3132/500. Marken vid de sista 200 metrarna närmast riksgränsen var oerhört stenig och kuperad och överhuvudtaget olämplig för stenåldersboplatser. Vid ca 2820-2860/520-550 fanns bastubyggnader. Nordost om dem har det byggts en pontonbro över Pasvig älv, avsedd för fotgängare. Stränderna på område E stupade oftast brant ner i vattnet. Erosionen är kraftig.

4. GRÄVNINGS- OCH UNDERSÖKNINGSMETOD

Provgrävningen koncentrerade sig till den sydöstra stranden av Pasvig älv. Utgångspunkten låg i de av Katiskoski och Kankaanpää funna och namngivna fyndområdena A, B och C (se kartor i respektive gransknings- och inventeringsrapport 1985, 1988). Namnen kvarhölls och motsvarar varandra. Eftersom provgrävningen utvidgades namngavs ytterligare två områden D och E. Indelningen i områden grundar sig på att undersökningsområdet i sin helhet var ovanligt stort. Terrängen och fyndförekomsten varierade på de olika områdena, som alla hade en egen karaktär. Indelningen är dock endast riktgivande och praktiskt betingad.

I förteckningen nedan är områdena uppräknade i följd från sydväst till nordost. Koordinaterna är angivna längs huvudlinjen.

D	1798-2000/500
C	2000-2168/500
B	2168-2460/500
A	2460-2560/500
E	2560-3132,50/500

Undersökningen koncentrerades alltså till stranden av Pasvig älv, eftersom de flesta lösfynden hade hittats i vattnet. Ett litet antal låg även på marken i närheten av vattnet. Då stränderna eroderats kraftigt och vattennivån var hög kunde man anta att fornlämningarna låg invid vattnet, såvida vattnet inte redan hunnit skölja bort det mesta. Undersökningens målsättning var att fastställa huruvida fortsatta grävningar är av nöden, i vilken mån vattnets erosion skadar fornlämningarna vid älven.

Huvudinjen följde därför stranden. För att detta skulle vara möjligt ändrade linjen vinkel vid bestämda koordinater. Punkterna utmärktes med pålar. På översiktskartan har de kallats "vinkelpålar". Följande förteckning anger sträckan i koordinater samt sträckans vinkling uttryckt i goner (bussolen 400°).

1780-2000	/500	55 gon.
2000-2168	/500	44 gon.
2168-2323	/500	62 gon.
2323-2460	/500	35 gon.
2460-2649	/500	30 gon.
2649-2890	/500	63 gon.
2890-2980	/500	68 gon.
2890-3132,50	/560	68 gon.

Undersökningen utfördes med provgropar 1x1 m, vilka utvidgades vid behov. Dessa grävdes med murslev. Provgroparna placerades i närheten av stranden och vid behov högre upp i branten. Placeringen avgjordes av terrängen. Provgropar sattes inte där marken skadats och rörts kraftigt av t.ex. av hus och korsun.

Fynden samlades från varje provgrop enskilt, där fynddjupet angivits i cm.

Då provgroparna avvägdes togs i allmänhet två värden, den högsta punkten av markytan och botten. Värdena är antecknade i kap. 5 - Provgroparna. Fem fixpunkter användes (utmärkta på översiktskartan):

FP 1	:	121,68 möh.
FP 2	:	121,03 möh.
FP 3	:	122,22 möh.
FP 4	:	120,64 möh.
FP 5	:	122,80 möh.

Fixpunkterna var belägna på större stenar, se bl.a. negativ 76209. Punkternas absoluta höjd överfördes från en riksfixpunkt (valtakunnallinen kiintopiste) invid landsvägen mellan Ivalo och Virtaniemi, ca 500 m söder om gränsbevakningsstationen. Dess höjd var 129,62 möh. Fixpunkten är utmärkt på grundkarta 3843 04 NELLIMÖ.

Då utgrävningen avslutats lämnades följande pålar kvar i terrängen på sina ursprungliga platser. De avkortades dock kraftigt:

1800/475	2460/500	2890/500
1820/500	2580/500	2920/585
1880/500	2620/500	2970/500
1940/500	2649/500	2980/560
2000/500	2700/500	2980/585
2250/500	2789/500	3132,50/560
2323/500	2869/530	

Inga C14-prov insamlades. Det sot och kol som påträffades under grävningen var sekundärt.

En fosfatanalys utfördes. Se kapitel 12.

5. PROVGROPARNA

Nedan följer en kort dokumentation över provgroparna. De är numrerade i löpande ordning (1-107) enligt koordinaterna från den minsta till den största. I uppgifterna ingår gropens djup från markytan till botten, samt avvägningarna (markyta - botten) angivna i absolut höjd över havsytan (möh.). Om gropen har avvägs på fler än två ställen, har punkterna och avvägningarna angivits.

Lagren är upptecknade i följd, uppifrån ner. Tjockleken är angiven i cm.

Vid "Lagren:..." bör lagerföljden likaså uppfattas 'uppifrån ner'. Lagren har oftast angivits på detta sätt då jordarterna har varit "normala" för undersökningsområdet i allmänhet, i synnerhet då gropen inte innehållit något särskilt av intresse. Därför har även lagrens tjocklek lämnats bort. Torven varierade omkring 1-13 cm; närmast riksgränsen dock något tjockare t.o.m. upp till 25 cm. Urlakningslagret (huuhtoutunut hiekka) var i allmänhet ganska tunt, ca 0-4 cm; ibland litet tjockare. Som en följd av en stor skogsbrand på 1930-talet kunde man iaktta en 0-2 cm tjock strimma av sot, under torven, ovanpå urlakningslagret i en stor del av groparna. Branden ledde även till att sanden ställvis färgats röd. Därför är den rödbrända sanden i groparna oftast sekundär.

Särskilda iakttagelser har antecknats med franska streck. Ibland ingår sådana redan i lagerförteckningen. Om fynd påträffades i gropen omtalas detta, likaså fyndens karaktär. För en fullständig analys av fynden bör dock fyndkatalogen anlitas!

Gropar som legat i närheten av varandra, med likadana jordarter, fyndtoma och utan speciella iakttagelser, har räknats upp efter varandra med en gemensam lagerförteckning.

OMRÅDE D

PROVGROP 1, 1798-1799/ 458

1798/ 458 djup: 17 cm (119.99-119.82 möh.)
1799/ 458 djup: 30 cm (120.39-120.09 möh.)

1. Hoppressad torv, humus, sand: 1-3 cm
2. Urlakad sand + sot: 2-4 cm
3. Rödbränd fin sand: 2-8 cm
4. Ren morän, stenarna (3-20 cm i diam.)brända pga. skogsbrand

- Fynd: 2 kärnor av kvarts, kvartsavslag
- Ingen kulturjord

PROVGROP 2, 1801/ 474 djup: 15 cm (119.92-119.77 möh.)

1. Torv: 4 cm
2. Sot: 1-2 cm
3. Urlakad sand: 1-2 cm
4. Ren morän, stenarna (2-10 cm i diam.)brända pga. skogsbrand

- Fynd: kvartsavslag
- Ingen kulturjord

PROVGROP 3, 1806/ 470-471 djup: 31 cm (120.38-120.07 möh.)

1. Torv: 2-4 cm
2. Sot: 0-3 cm
3. Urlakad sand: 14 cm
4. Kraftigt rödbränd sand (morän): 7-15 cm
5. Ren ganska fin sand

- Fynd: avslag av kvarts och flinta, bränt ben från lager 4
- Stora brända stenar (10-30 cm i diam.) bildade ett lager då ca 10 cm grävts. Troligen sekundärt (morän). (Bilderna 3-5). De brända benen låg mellan stenarna. Under stenarna obränd sand. Inget sot eller kol i sanden. Skogsbrand på området.

PROVGROP 4, 1817/ 475 djup: 23 cm (120.24-120.01 möh.)

1. Torv: 3-5 cm
2. Urlakad sand + sot: 3-8 cm
3. Ren, ganska fin sand - kraftigt rödbränd i det övre lagret: 3-16 cm (skogsbrand)

PROVGROP 5, 1820/ 459 djup: 44 cm (122.88-122.44 möh.)

1. Torv: 1-3 cm
2. Urlakad sand: 1-3 cm
3. Sotlager (2 cm) längs linje 459
4. Rödbänd fin sand: 5-17 cm. Fyndförande
5. Ren fin sand

- Fynd: 4 kärnor, 1 skrapa och 10 avslag av kvarts
- Sekundär sand har skuffats ovanpå torven
- En del av en rund grop (sekundär) med stenskoning efter en stolpe i SE-hörnet, till ca 20 cm djup. Gropen har ursprungligen varit ca 1 m i diameter. Möjligen rest av ett trästaket.
- Provgropen var belägen på uddens högsta topp

PROVGROP 6, 1821/ 500 djup: 39 cm (120.16-119.77 möh.)

1. Torv: 6-20 cm
2. Sot: 1-2 cm
3. Urlakad sand: 1-4 cm
4. Ren fin sand

- Fynd: ett kvartsavslag

PROVGROP 7, 1837/ 503 djup: 20 cm (120.08-119.88 möh.)

1. Torv: 7-15 cm
2. Urlakad sand + sot: 4 cm
3. Ren sand: 5 cm
4. Urlakad sand: 3 cm
5. Ren, ganska fin sand

- Obs. Två lager urlakad sand, akttogs inte i hela gropen

PROVGROP 8, 1844/ 497 djup: 26 cm (119.97-119.71 möh.)

1. Torv: 5-12 cm
2. Sot: 1-4 cm
3. Urlakad sand: 1-5 cm
4. Rödbränd sand: 8 cm (skogsbrand)
5. Ren fin sand
- 6.järnsand: 16-20 cm

PROVGROP 9, 1864/ 496 djup: 17 cm (120.12-119.95 möh.)

1. Torv: 2-5 cm
2. Urlakad sand + sot: 2-4 cm
3. Ren morän

- Fynd: Bearbetad sten, kvartsavslag

PROVGROP 10, 1869-1871/ 505-507 (utom 1871/505)

1869/ 505	djup: 23 cm	(120.69-120.46 möh.)
1869/ 508	djup: 22 cm	(120.69-120.47 möh.)
1871/ 505	djup: 20 cm	(120.55-120.35 möh.)
1872/ 506	djup: 30 cm	(120.61-120.31 möh.)
1872/ 508	djup: 22 cm	(120.67-120.45 möh.)

1. Torv: 3-7 cm
2. Urlakad sand: 2-3 cm
3. Fin sand, varav 5-25 cm utgjorde kulturjord

- Rikligt med fynd (se fyndkatalogen)

- För fler uppgifter se kap. 9, OMRÅDE D

PROVGROP 11, 1877/ 496 djup: 33 cm (119.92-119.59 möh.)

1. Torv: 8-13 cm
 2. Sot: 2-3 cm
 3. Urlakad sand: 3-4 cm
 4. Mörkfärgad grov sand, vari kulturjord, kolfragment
 5. Ren fin sand
- Fynd: 2 skrapor av kvarts och kvartsit, retuscherade kvartsavslag, avslag av kvarts, kvartsit och flinta samt bränt ben

PROVGROP 12, 1891/ 496 djup: 32 cm (119.89-119.57 möh.)

1. Torv: 4-13 cm
 2. Sot: 1-2 cm
 3. Urlakad sand: 2-8 cm
 4. Ganska fin sand, vari något fyndförande kulturjord ca 2-7 cm från urlakningslagret
- Fynd: Kärnor av kvarts och kvartsit, avslag av kvarts, kvartsit och flinta, retuscherade kvartsitavslag
- Fynd även från urlakningslagret

PROVGROP 13, 1931/ 497-499

1931/ 499 djup: 35 cm (120.33-119.98 möh.)

1931/ 497 djup: 25 cm (119.88-119.63 möh.)

1. Hoppresad torv + humus + sand: 1-3 cm
 2. Urlakad sand i ruta 1931/498, saknades i de två andra rutorna
 3. Kulturjord i stenfri fin sand: 5- 27 cm, djupast i 1931/497. Kratigt färgad: mörkbrun, ställvis rödaktig. Kolfragment 30 cm från markytan i 1931/497.
- Området 1 x 3 m, belägen vid torkställning för nät
- Tjockt kulturlager
- Fynd: Avslag av grönskiffer och kvarts, retuscherade kvartsavslag, bränt ben

PROVGROP 14, 1965/ 499 djup: 22 cm (120.19-119.97 möh.)

1. Hoppresad torv + humus + sand: 2-6 cm
 2. Sot: 0-2 cm
 3. Urlakad sand: 1-5 cm
 4. Stenig sand
- Fynd: kvartsavslag

PROVGROP 15, 1981/ 500 djup: 30 cm (119.84-119.54 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, ren sand
- Inga fynd

OMRÅDE C

PROVGROP 16, 2001/ 510 djup: 24 cm (122.02-121.78 möh.)

- Jorden rörd pga. nedgrävning av vattenledningsrör
- Fynd: ett kvartsavslag. Fyndplatsen sekundär

PROVGROP 17, 2011/ 499 djup: 23 cm (120.91-120.68 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, ren sand
- Inga fynd

PROVGROP 18, 2021/ 509 djup: 49 cm (122.55-122.06 möh.)

- Lagren: humus, ren morän
- Marken skadad av byggnadsverksamheten, jord har bl.a. förts bort
- Inga fynd

PROVGROP 19, 2030/ 499 djup: 32 cm (121.44-121.12 möh.)

- Lagren: torv, ren sand
- Urlakad sand saknades, marken skadad
- Inga fynd

PROVGROP 20, 2041/ 509 djup: 50 cm (122.72-122.22 möh.)

1. Torv: 3-4 cm
2. Urlakad sand + sot: 0-5 cm
3. 30 cm bred fläck invid linje 2042: sand bemängd med kolfragment, 44 cm tjockt lager
4. Ren morän

- Inga fynd
- Oklart om fläcken i lager 3 utgör kulturjord

PROVGROP 21, 2050/ 499-500 djup: 30 cm (121.13-120.83 möh.)

1. Torv + sand: 1-6 cm
2. Urlakad sand: 0-6 cm
3. Morän

- Först öppnades ruta 2050/500. Då brända ben hittades öppnades även 2050/499.
- De brända benen hittades mellan och under stenar i moränen ca 10 cm från markytan i det SW hörnet av ruta 2050/500. Några enstaka fragment påträffades även i 2050/499.
- En liten fläck rödmylla, ca 5 cm i diameter, noterades i ruta 2050/500 ca 10 cm från markytan
- Sot och kol påträffades i 2050/500 i det SE hörnet ca 15 cm från markytan

PROVGROP 22, 2050/ 510 djup: 26 cm (122.34-122.08 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren fin sand (rödbränd i övre lagret pga. skogsbrand)
- Inga fynd

PROVGROP 23, 2058/ 457 djup: 27 cm (119.98-119.71 möh.)

1. Torv: 3-7 cm
2. Urlakad sand: 4-6 cm
3. Morän

- Provgropen 1 x 1,5 m stor
- Belägen på en liten ö där även en sten med en ristning påträffats (se Kankaanpääs inventeringsberättelse)
- Ingen kulturjord
- Fynd: en skrapa, ett retuscherat och ett vanligt avslag av kvarts

PROVGROP 24, 2061/ 499 djup: 26 cm (120.63-120.37 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand vari ett kvartsavslag, morän vari något kulturjord

PROVGROP 25, 2066/ 457 djup: 43 cm (120.20-119.77 möh.)

1. Sekundärt lager torv (påfört): 22-35 cm. Innehöll dock rikligt med fynd.
2. Torv med ett kraftigt inslag av sot: 5 cm
3. Urlakad sand: 2 cm
4. Morän

- Tjälen stötte emot ungefär vid urlakningslagret. Vid det laget fyllde dock en stor sten så gott som hela gropen.
- De flesta fynden påträffades i det sekundära lagret nr 1. Tre kvartsavslag påträffades dock även under urlakningslagret, av allt att döma från ostörd jord. Torven har eventuellt påförts då utegrillen på ön byggdes.

PROVGROP 26, 2069/ 510 djup: 26 cm (121.94-121.68 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, morän
- Inga fynd

PROVGROP 27, 2070/ 494 djup: 39 cm (119.83-119.44 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, morän som var kraftigt rödbränd i ett lager på ca 18 cm, pga. skogsbrand
- Fynd: tre kvartsavslag från lagret av urlakad sand

PROVGROP 28, 2070/ 499 djup: 22 cm (120.47-120.25 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, morän vari något brunfärgad kulturjord
- Fynd: ett kvartsavslag från lagret av urlakad sand

PROVGROP 29, 2081/ 500 djup: 23 cm (120.52-120.29 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, morän vari något brun kulturjord
- Fynd: tre kvartsavslag från lagret av urlakad sand

PROVGROP 30, 2090/ 499 djup: 21 cm (120.69-120.48 möh.)

PROVGROP 31, 2090/ 510 djup: 24 cm (121.79-121.55 möh.)

PROVGROP 32, 2101/ 499 djup: 18 cm (120.76-120.58 möh.)

PROVGROP 33, 2110/ 500 djup: 4 cm (120.76-120.72 möh.)

- Lagren: torv + sot, urlakad sand, ren morän
- Inga fynd

PROVGROP 34, 2121/ 499 djup: 32 cm (120.61-120.29 möh.)

1. Hoppresat lager humus med ett kraftigt inslag av sand och något recent sot: 2-4 cm
 2. Oenhetligt lager urlakad sand: 0-3 cm
 3. Kraftigt färgad (mörkbrun) kulturjord (sand): 10-20 cm.
 4. Ren grov sand
- En koncentration av brända ben påträffades i kulturjorden i gropens SE hörn. Ben skulle troligen också ha påträffats i ruta 2120/499. Medan provgropen grävdes och benen samlades in, råkade gränsbevakningsstationens helikopter landa ungefär 15 m från gropen, varvid luftdraget förde med sig den lätta fyndpåsen och en del av fynden försvann utan att kunna påträffas.

OMRÅDE B

PROVGROP 35, 2220/ 480 djup: 42 cm (120.41-119.99 möh.)

1. Torv: 2-6 cm
 2. Sand, påförd fyllnadsjord: 13-16 cm
 3. Torv: 1-2 cm
 4. Urlakad sand: 0-1 cm
 5. Rörd sand
 6. Torv: 1-3 cm
 7. Urlakad sand: 1 cm
 8. Ren grov sand
- Tre torvlager
 - Fyllnadsjord 20-28 cm, möjligen påfört i samband med husbygget i närheten
 - Ingen kulturjord
 - Inga fynd

PROVGROP 36, 2233-2234/ 475-476 djup: 55 cm (120.04-119.49 möh.)

1. Torv: 3-11 cm
2. Sot: 1-2 cm
3. Urlakad sand: 0-2 cm
4. Grov sand

- Rikligt med fynd (se katalogen) bla. skrapor, avslag och brända ben
- En koncentration av brända ben påträffades på ett 0,5x 1,5 m stort område. benen har troligen grävts ner i en grop. De låg i kraftigt brunfärgad kulturjord. I övrigt noterades ingen kulturjord i gropen eller i de övriga provgroparna i närheten.

PROVGROP 37, 2238/ 485 djup: ca 25 cm, avvägdes ej

- Lagren: påförd humus, sot, urlakad sand, ren sand
- Inga fynd

PROVGROP 38, 2243/ 474 djup: 24 cm (120.15-119.91 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren grov sand
- Inga fynd

PROVGROP 39, 2255-2256/ 473-475

2255/ 473 djup: 40 cm (120.83-120.43 möh.)

2256/ 475 djup: 20 cm (121.32-121.12 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, ren morän
- Fynd: Ett retuscherat kvartsavslag
- För närmare uppgifter se kapitel 7 område B

PROVGROP 40, 2265/ 466 djup: 36 cm (120.67-120.31 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren morän
- Fynd: ett stenföremål?

PROVGROP 41, 2285/ 466 djup: 28 cm (121.11-120.83 möh.)

PROVGROP 42, 2347/ 489 djup: 21 cm (123.00-122.79 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren morän
- Inga fynd

PROVGROP 43, 2366/ 479 djup: 30 cm (120.42-120.12 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, morän
- Fynd: ett kvartsavslag från lagret av urlakad sand

PROVGROP 44, 2386/ 484 djup: 25 cm (120,85-120.60 möh.)

PROVGROP 45, 2399/ 490 djup: 17 cm (121.16-120.99 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, morän
- Inga fynd

PROVGROP 46, 2400/ 476 djup: 25 cm (119.11-118.86 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren morän
- Fynd: ett avslag av en stenart från lagret av urlakad sand
- Ingen kulturjord

PROVGROP 47, 2435/ 484 djup: 26 cm (120.24-119.98 möh.)

1. Torv: 3-7 cm
2. Sot: 0-3 cm
3. Urlakad sand: 0-2 cm
4. Fin sand bemängd med småsten

- Fynd: fem kvartsavslag
- Ingen kulturjord
- Området utgör den södra gränsen för boplatsen på område

PROVGROP 48, 2455/ 480 djup: 30 cm (120.03-119.73 möh.)

1. Torv: 1-4 cm
2. Sot: 1-2 cm
3. Urlakad sand: 2-5 cm
4. Fin sand

- Fynd: sju kvartsavslag, ett avslag av strålstensskiffer
- Fynden påträffades i gropens övre lager
- Ingen tydligt iakttagbar kulturjord
- Ett kol hittades på 30 cm djup i sanden. Kolet kan vara sekundärt (en rot som brunnit vid skogsbrand). Togs ej tillvara.
- Området hör till boplatsen på område A

OMRÅDE A

PROVGROP 49, 2464/ 488 djup: 40 cm (120.09-119.69 möh.)

- Lagren: torv, morän (urlakad sand saknas)
- Inga fynd
- Störd jord

PROVGROP 50, 2468/ 479 djup: 52 cm (120.14-119.62 möh.)

1. Gräs, mossa, torv + sot: 1-4 cm
2. Rört: sand, sot, urlakad sand, rödbränd sand: 19 cm
3. Urlakad sand + sot: 4 cm. Oenhetligt lager, har skadats då lagret ovanpå har påförts och rörts.
4. Rödbrun fin sand längs linje 480: 4-6 cm, förekom alltså inte i hela gropen. Utgör kulturjord, ty fynd, bl.a. keramiken, påträffades i denna sand.
5. Ren fin sand

- Fynd: Keramik, bränt ben, flintskrapa, retuscherat kvartsavslag. avslag av kvarts och annan stenart
- Keramiken ur lager 4
- Lager 2 sekundärt
- Negativ nr. 76198, diap. 19816
- Boplats

PROVGROP 51, 2474/ 492 djup: 33 cm (120.23-119.90 möh.)

1. Rörd åkerjord: humus, sand, sot, småsten, recent material (glas, metalltråd): 11-18 cm
2. Ren grov sand

- Fynd: kvartsavslag, bränt ben
- Fynden påträffades i lager 1
- Boplats

PROVGROP 52, 2487/ 490 djup: 32 cm (120.07-119.75 möh.)

1. Rörd åkerjord: humus, sand, sot, urlakad sand: 12-27 cm
2. Ren fin sand

- Fynd: ett fragment av en slipsten från lager 1
- Boplats

PROVGRÖP 53, 2498-2499/ 500 djup: 38 cm (120.18-119.80 möh.)

1. Rörd åkerjord: sand, något humus, sot, småsten, något rödbränd sand: 30 cm
 2. Ren fin sand
- Fynd: bl.a. kärnor, avslag och skrapor av kvarts, bränt ben, rödmylla
 - Rikligt med fynd, alla påträffade i lager 1
 - Årderspår i lager 1 på ca 20-30 cm djup
 - Två fläckar rödmylla syntes i profilen längs linje 2499 i provgröp 2498/500, vilket ledde till att även ruta 2499/500 öppnades och grävdes.
 - Boplats

PROVGRÖP 54, 2513/ 490 djup: 48 cm (120.25-119.77 möh.)

1. Rörd åkerjord: humus, sand, sot: 16-24 cm
 2. Ren fin sand
- Fynd: bl.a. bränt ben, kärna, avslag och pilspets? av kvarts
 - Alla fynd påträffades i lager 1
 - Boplats

PROVGRÖP 55, 2522/ 499 djup: 19 cm (120.55-120.36 möh.)

1. Rörd åkerjord: humus, sand, sot: 13-15 cm
 2. Ren fin sand
- Inga fynd
 - Boplats?

PROVGRÖP 56, 2533/ 485 djup: 50 cm (120.35-119.85 möh.)

1. Rörd åkerjord: humus, sand, sot: 14-22 cm
 2. Oenhetligt lager urlakad sand (saknas i två profiler): 4-8 cm
 3. Fin sand - kulturjord (färgad i rött och brunt, med kolfragment och sot, fyndförande: 15-30 cm)
 4. Ren fin sand
- Fynd: bl.a. en pilspets av slipad grönskiffer, skrapor av kvarts och kvartsit, avslag av flinta och kvarts, bränt ben
 - Något av kulturlagret av boplatsen har bevarats under åkerjorden som troligen har påförts. Fynden NM 25206:157-163 påträffades i det rörda lagret (1), medan NM 25206:164-172 hittades i boplatsens kulturlager (2). Pilspetsen (NM 25206:165) påträffades på gränsen mellan kulturlager och åkerjord
 - Bild 22, diap. 19817

PROVGROP 57, 2547/ 503 djup: 18 cm (122.71-122.53 möh.)

1. Rörd åkerjord: humus, sand, sot: 15-23 cm
2. Ren fin sand + något småsten

- Fynd: bränt ben
- Boplatsens yttergräns, marken dock störd

PROVGROP 58, 2560/ 471 djup: 43 cm (120.11-119.68 möh.)

1. Torv, mossa: 3-10 cm
2. Humus, sand med kraftigt inslag av sot, recent material: 2-8 cm
3. Urlakad sand + sot: 1-6 cm
4. Ren fin sand

- Fynd: Kärna och avslag av kvarts
- Torde ej höra till det egentliga boplatssområdet

OMRÅDE E

PROVGROP 59, 2575/471

- dokumenterades ej, inga fynd

PROVGROP 60, 2575/ 481 djup: 28 cm (122.10-121.82 möh.)

1. Torv: 2-3 cm
2. Sot: 0,5-1 cm
3. Urlakad sand: 0-6 cm
4. Ren morän

- Fynd: tre flintavslag
- Ingen kulturjord

PROVGROP 61, 2589/ 482 djup: 31 cm (122.84-122.53 möh.)

PROVGROP 62, 2623/ 490 djup: 9 cm (123.13-123.04 möh.)

PROVGROP 63, 2632/ 482 djup: 24 cm (122.05-121.81 möh.)

PROVGROP 64, 2644/ 486 djup: 24 cm (122.05-121.81 möh.)

PROVGROP 65, 2656/ 499 djup: 30 cm (123.41-123.11 möh.)

- Lagren: torv sot, urlakad sand, ren grov sand
- Inga fynd, ingen kulturjord

PROVGROP 66, 2671/ 492 djup: 32 cm (122.81-122.49 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren grov sand vari en 30 cm lång och 1,5 cm bred sot-, och kolstrimma i profilen längs linje 2671; eventuellt sekundär
- Två djupa gropar (korsun?) i provgropens absoluta närhet
- Inga fynd

PROVGROP 67, 2687/ 498 djup: 26 cm (123.81-123.55 möh.)

PROVGROP 68, 2701/ 486 djup: 24 cm (122.44-122.20 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren grov sand
- Inga fynd

PROVGROP 69, 2702/ 499 djup: 11 cm (123.94-123.83 möh.)

PROVGROP 70, 2721/ 481 djup: 15 cm (121.74-121.59 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren fin sand
- Inga fynd

PROVGROP 71, 2722/ 500 djup: 17 cm (124.17-124.00 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, ren fin sand
- Fynd: 13 kvartsavslag från lagret av urlakad sand

PROVGROP 72, 2737/ 480 djup: 35 cm (121.97-121.62 möh.)

PROVGROP 73, 2738/ 495 djup: 26 cm (123.91-123.65 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren fin sand
- Den rena sanden något rödbränd under den urlakade sanden
- Inga fynd

PROVGROP 74, 2757/ 484 djup: 21 cm (122.43-122.22 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren fin sand
- Fynd: en kärna och två avslag av kvarts från lagret av urlakad sand

PROVGROP 75, 2768/ 495 djup: 21 cm (123.03-122.82 möh.)

- Lagren: torv + sot, urlakad sand, ren fin sand som var något rödbränd under lagret av urlakad sand (pga. sogsbrand)
- Fynd: ett kvartsavslag från lagret av urlakad sand

PROVGROP 76, 2778/ 489 djup: 15 cm (121.83-121.68 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren fin sand som var något rödbränd under lagret av urlakad sand (pga. skogsbrand)
- Inga fynd

PROVGROP 78, 2789/ 502 djup: 17 cm (122.45-122.28 möh.)

- Lagren: torv + sand, sot, urlakad sand, ren fin sand
- Fynd: en skrapa och pièce écaillée samt tre aslag av kvarts från lagret av urlakad sand

PROVGROP 77, 2778/ 489 djup: 14 cm (121.93-121.79 möh.)

PROVGROP 79, 2796/ 500 djup: 13 cm (122.15-122.02 möh.)

PROVGROP 80, 2800/ 530 djup: 13 cm (123.42-123.29 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren sand (fin i de två första, grov i den tredje)
- Inga fynd

PROVGROP 81, 2815/ 509 djup: 17 cm (122.32-122.15 möh.)

- Lagren: torv + sot, urlakad sand, fin sand som var något rödbränd under lagret av urlakad sand (pga. skogsbrand)
- Fynd: avslag av flinta och grönskiffer. Flintan hittades i lager 3, grönskiffret i lager 2; kulturjord iaktogs inte

PROVGROP 82, 2829/ 530 djup: 16 cm (123.32-123.16 möh.)

PROVGROP 83, 2840/ 516 djup: 15 cm (122.03-121.88 möh.)

PROVGROP 84, 2852/ 514 djup: 13 cm (121.74-121.61 möh.)

PROVGROP 85, 2866/ 516 djup: 23 cm (120.97-120.74 möh.)

- Lagren: torv, sot, urlakad sand, ren sand (grov i de tre första, fin i den sista där den också var något rödbränd)
- Inga fynd

PROVGROP 86, 2877/ 516 djup: 25 cm (120.67-120.42 möh.)

1. Torv: 2-3 cm
2. Rört: sand, sot, stenar: 10-24 cm
3. Rester (små fläckar) av urlakad sand
4. Ren grov sand (ej berikad)

- I gropen saknades alltså lagren av urlakad samt berikad sand, lager två var dessutom rört; i närheten av provgropen fanns resterna av ett hus; kan ha bidragit till att markens lager störts
- Inga fynd

PROVGROP 87, 2897/ 500 djup: 21 cm (120.17-119.96 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, ren grov sand. Lagren ställvis rörda.
- Fynd: ett kvartsavslag från lagret av urlakad sand

PROVGROP 88, 2912/ 500 djup: 22 cm (121.08-120.86 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, morän
- Fynd: ett avslag av flinta och ett av kvarts, från lager två och tre; kulturjord iaktogs inte

PROVGROP 89, 2921/ 487 djup: 12 cm (120.25-120.13 möh.)

1. Torv: 2-3 cm
2. Sand + mycket sot: 6-12 cm
3. Urlakad sand: 0-1 cm
4. Ren morän

- Inga fynd

PROVGROP 90, 2925/ 584 djup: 18 cm (120.63-120.45 möh.)

- Lagren: torv, urlakad sand, morän
- Inga fynd

PROVGROP 91, 2929/ 518 djup: 17 cm (121.36-121.19 möh.)

1. Torv: 3-12 cm
2. Sot: 0-1 cm
3. Urlakad sand: 0-3 cm
4. Ren morän

- En liten fläck rödmylla noterades på 20 cm djup. Marken dock något rörd längs linje 2929, möjligen pga. aktiviteter under kriget på 1940-talet
- Fynd: tre kvartsavslag

PROVGROP 93, 2936/ 479 djup: 12 cm (121.07-120.95 möh.)

1. Grålav, mossa: 2-3 cm
2. Rört: humus, sand, sot: 5-8 cm
3. Urlakad sand + sot: 0-2 cm
4. Ren fin sand

- Laven kring provgropen bildade ett ca 8 m i diameter stort nästan cirkelrunt område. Marken var jämn och utan större växtlighet. På området har eventuellt stått ett tält under kriget.
- Inga fynd

PROVGROP 94, 2937/ 498 djup: 27 cm (121.36-121.09 möh.)

- Lagren: torv, sand, sot, urlakad sand, morän. lagren var rörda.

PROVGROP 92, 2935/ 519 djup: 27 cm (120.38-120.11 möh.)
 PROVGROP 95, 2947/ 513 djup: 22 cm (120.93-120.71 möh.)
 PROVGROP 96, 2948/ 585 djup: 25 cm (121.37-121.12 möh.)
 PROVGROP 97, 2949/ 468 djup: 33 cm (121.41-121.08 möh.)
 PROVGROP 98, 2959/ 483 djup: 24 cm (121.01-120.77 möh.)
 PROVGROP 99, 2977/ 508 djup: 18 cm (120.26-120.08 möh.)
 PROVGROP 100, 2977/ 581 djup: 34 cm (122.95-122.61 möh.)
 PROVGROP 101, 2980/ 483 djup: 21 cm (120.45-120.24 möh.)
 PROVGROP 102, 2980/ 568 djup: 23 cm (121.50-121.27 möh.)
 PROVGROP 103, 2998/ 560 djup: 21 cm (121.41-121.20 möh.)
 PROVGROP 104, 3038/ 561 djup: 17 cm (121.11-120.94 möh.)
 PROVGROP 105, 3064/ 558 djup: 21 cm (121.54-121.33 möh.)
 PROVGROP 106, 3084/ 554 djup: 23 cm (122.31-122.08 möh.)
 PROVGROP 107, 3096/ 547 djup: 20 cm (122.14-121.94 möh.)

- Lagren torv, sot, urlakad sand, ren morän
- Inga fynd

6. OMRÅDE A (2460-2560/500)

Område A höjer sig i en svag sluttning från vattnet. Stranden är fin och skyddad av öar i närheten. Jordmånen består av fin stenfri sand.

På området finns en f.d. åker (brukad ännu på 1960-talet). Grunden till boningshuset fanns kvar. Åkerbruket har rört jordlagren kraftigt till t.o.m. 30 cm djup.

Före utgrävningen påträffades fynd i vattnet vid stranden. Vid grävningen hittades resterna av en stenåldersboplats. Fynden var ganska rika. Åkerbruket har dock rört lagren på hela området så att ursprunglig kultujord endast noterades i provgrop 2533/485 under lagret av röd åkerjord (bild 22, diap. 19817). Fynden från område A påträffades i det rörda lagret förutom NM 25206:164-172, som noterades i kulturlagret. Fasta fornlämningar hittades inte.

Boplatsens gränser kunde fastställas. Gränsen i söder går ungefär vid provgrop 2435/484, i norr vid 2547/503. Boplatsen begränsas av en naturlig vall (jordförhöjning) i söder, öster och norr, och ligger nere i "svackan". Boplatsens areal är numera liten; de centrala delarna utgör ett område om ca 40 x 65 m (ca 2455-2520/475-520). Den kan ha varit större, men en del har troligen eroderats bort av vattnet i Pasvig älv.

Av undersökningsområdet (Inari 368) lämpar sig A- området bäst som boplats: god låg strand, fin stenfri sand, skyddande öar.

7. OMRÅDE B (2168-2460/500)

Område B lämpar sig inte särskilt väl som boplats. Marken är mycket stenig (morän), ofta brant och oländig. Den moderna byggnadsverksamheten (gränsbevakningsstationen) hindrade dock i viss mån möjligheterna att analysera området objektivt.

Fynden från området var ganska få. Kulturjord noterades inte i provgroparna. I provgrop 2233-2234/475-476 fanns en större koncentration av brända ben belägna i kulturjord. I de närmaste provgroparna saknades dock såväl fynd som andra tecken på förhistorisk verksamhet, vilket leder till att fyndet är en ensam företeelse, ett ströfynd.

I rutorna 2255-2256/473-475 syntes före avtorvningen en exakt 2 m lång, ca 1 m bred och 20-25 cm hög oval förhöjning. Högen var täckt med tjock torv; torven däromkring var betydligt tunnare. Den var belägen i SSE -> NNW -riktning i en brant sluttning. I SSE syntes några större stenar vid förhöjningens yttre kant i torven. Högen liknade en grav (röse) och undersöktes därför. Den visade sig vara en blomrabatt, som bestod av stenfri mylla, på ett tunt lager normal urlakad sand och ren morän. Stenarna var utlagda som stöd för myllan. (bilderna 12-15, diap. 19804-07).

8. OMRÅDE C (2000-2168/500)

Område C var ställvis skadat (byggnadsverksamhet). I huvudsak höjde sig stranden flackt uppåt från stranden. Området såg ut att vara lämpligt för bosättning. Såväl i vattnet som på stranden noterades lösfynd. I groparna påträffades dock få fynd och föga kulturjord. Om det har funnits stenåldersbosättning på område C, har det mesta eroderats bort, eller råkat under vattnet. Jorden var ganska stenig.

9. OMRÅDE D (1798-2000/500)

Fynd noterades på marken och i vattnet, särskilt vid provgrop 1931/497-499. Vid grävningen påträffades fynd ganska jämnt över hela området. Kulturjord förekom dock ytterst sparsamt och visade inte på förekomsten av en boplats. Terrängen var ganska oländig. Bosättning kunde endast antydast på stranden ungefär vid 1850-1890/500, förutom vid ovannämnda provgrop (flackare, finare sand, vindskyddat). Någon boplats visade det sig dock inte gälla.

Rutorna 1869-1871/505-507 (utom 1871/505):

Först öppnades rutorna 1870-1871/506-507. I ruta 1870/506 syntes en mörkare (brun) avgränsning. Några fåtaliga brända stenar (5-15 cm i diameter) låg längs den mörka randen. Därför öppnades även rutorna 1869/505-507 och 1870/505, för att närmare undersöka förhållandena. På markytan kunde dock inte ses någon fördjupning.

Då området grävdes påträffades bränd sand och brända stenar. Fenomenet är dock sekundärt som en följd av skogsbranden på 1930-talet. I rutorna 1869-1870/505-506 noterades fet brun kulturjord som dock inte var entydigt eller skarpt avgränsat. Något sot förekom längs kanten. Kulturjorden försvann på ungefär 25 cm djup utan att ha antagit någon särskild form. På 15 cm djup påträffades en aning rödmylla (NM 25206:48) i ruta 1871/506. Fynden i rutan var rikliga.

10. OMRÅDE E (2560-3132,50/500)

Endast några fynd hittades på område E. De sista hittades i närheten av pontonbron över Pasvig älv. Därifrån till riksgränsen mot Sovjetunionen var marken stenig, oländig och fyndtom.

Fynden påträffades ofta i urlakningslagret. Kulturjord förekom inte.

11. FYNDEN

	Antal	Vikt, gram
KERAMIK		
Skärvor av buken (ornerade/målade)	20	18
Skärvor av buken (ornerade)	48	29
Oornerade skärvor	ca 200	40
FLINTA		
Skrapa	1	8
Kärna	1	48
Avslag	20	47,5
GRÖNSKIFFER		
Pilspets (NM 25206:165)	1	13,5
Avslag	8	46
STRÅLSTENSSKIFFER		
Avslag	1	15
SKIFFER		
Slipsten (NM 25206:127)	1	193
Avslag	1	3
SANDSTEN		
Avslag	1	3
STENART		
Stenföremål (NM 25206:108)	1	385
Bearbetad sten (NM 25206:24)	1	20
Avslag	6	40
KVARTS		
Pilspets (NM 25206:153)	1	2
Skrapor	19	177,5
Kniv (NM 25206:33)	1	10,5
"Tandat" exemplar (NM 25206:93)	1	63
Spån med retusch	1	0,5
Retuscherade avslag	18	57
Kärnor	19	2726
Pièce écaillée	8	68,5
Avslag	423	1526
Råmaterial (NM 25206:61)	1	528
KVARTSIT		
Skrapor	2	7
Retuscherade avslag	2	4,5
Kärna/råmaterial	1	4950
Avslag	3	2,5
BRÄNT BEN	-	316,50
RÖDMYLLA	-	19,5

Sammanlagt:

Keramik (skärvor)	ca 268	87
Pilspetsar	2	15,5
Skrapor	22	192,5
Kniv	1	10,5
"Tandat" exemplar	1	63
Slipsten	1	193
Odefinierade föremål	2	405
Spån med retusch	1	0,5
Retuscherade avslag	20	61,5
Kärnor	20	2774
Pièce écaillée	8	68,5
Avslag	463	1683
Kärna/råmaterial	1	4950
Råmaterial	1	528
Bränt ben	-	316,5
Rödmylla	-	19,5
		<hr/> 11368 g

Två av skraporna (NM 25206:158-159) var gjorda av pièce écaillée -stycken. I övrigt hänvisas till fyndkatalogen.

Då fynden av sten katalogiserades, anlitas kriterier ur boken: "Das Quarzmaterial der Station Tevola 30 Törmävaara" av Hans-Peter Schulz.

Vid grävningen påträffades fynd i 45 av 107 provgropar. De flesta kom från områdena A och D. Område E var sgs. fyndtomt, medan en del material hittades på C och B.

BRÄNDA BEN

Spridningen av brända ben var ganska jämn över undersökningsområdet. Benen påträffades ofta i koncentration. Detta var särskilt tydligt iakttagbart i provgrop 2233-2234/475-476. Benen låg i kraftigt brunfärgad kulturjord, 5-25 cm djup från markytan, på ett 0,5 x 1,5 m stort område mitt i gropen. Benen har troligen grävts ner i en ovalt formad grop. Samma provgrop innehöll också andra fynd (NM 25206:92-106). I provgropen noterades ingen annan kulturjord. I provgrop 2121/499 låg också benen koncentrerade i kulturjord.

Benen är hårt brända och fragmentariska, dock så stora att de torde härstamma från större djur. De har inte analyserats, men NaK Stella From vid Zoologiska museet i Helsingfors undersökte dem översiktligt varvid hon identifierade följande:

- 25206: 57 bl.a. fisk
 91 bl.a. ett sidometapodium av ren, fragment av bäver
 150 Ett fragment av ren
 151 bl.a. "astragalus" av ren
 172 bl.a. "tibia" och "astragalus" av ren

KERAMIK

Keramik hittades endast i provgrop 2468/479 på 30-35 cm djup i kulturjord (kraftigt färgad rödbrun fin sand). Skärvorna var små och svårt söndervittrade.

- Dekor:
- Imiterad tvärsnodd dvs. korta ca 17 mm långa 3-6 mm breda böjda stämpeltryck (tjockast på mitten, smalnar av mot ändorna)
 - Stämplarna avlöser varandra utan mellanrum
 - Stämplarna bildar horisontala band. Mellan stämpelbanden ett ca 3 mm brett odecorerat utrymme.
 - Gropar ingår i dekoren. De är intryckta på linjerna av tvärsnodd och bildar diagonala ränder. Groparna är intryckta ca 18 mm från varandra. De är ca 3 mm i diameter, ca 4-7 mm djupa; de är vidast vid kärlytan och smalnar av mot botten. Groparna är ofta intryckta så att innersidan av kärlväggen buktar inåt.

Kärlvägg: Skärvorna är svårt vittrade, vilket leder till att väggarnas tjocklek är svår att fastställa. Bland fynden saknas bitar med såväl ytter- som innersida. Eftersom groparna dock är ca 4-7 mm djupa kan man anta att väggens tjocklek rör sig omkring samma siffror.

Kärlets yta: Rödmålad. Röd färg har dock inte bevarats på alla skärvor.

Kärlets innersida: Omålad, odecorerad

Kärlets form, kant: Oklar, ej bevarade skärvor

Lermassa: Tät, magrad med småsten 1-2 mm i diameter

Förbränning: medelmåttig

12. FOSFATANALYS

Ur provgroparna togs jordprov för fosfatanalys, vilken utfördes av Timo Jussila vid Mikroliitti Oy hösten 1989. Resultaten är bifogade i rapporten som bilaga (Inari Virtaniemi rajavartiosto, foforianalyysi 1989). En fosfatkarta har inte uppgjorts.

Eftersom grävningresultaten inte ger direkt upphov till fortsatta undersökningar, kan det vara till nytta att stöda dem med hjälp av en fosfatanalys. Denna kan dessutom ge ytterligare upplysningar om det undersökta området.

Vid provtagningen på fältet anlitas anvisningarna i boken: "Maaperän fosforianalyysi arkeologiassa" av Timo Jussila, Mika Lavento och Hans-Peter Schulz.

I förteckningen nedan uppges:

- nr. = provgropens ordningstal
- provgropens koordinater
- X, Y = koordinaterna från stället där provet togs i gropen
- DJUP = provtagningsdjupet i cm
- NIVÅ = nivå uttryckt enligt boken "Maaperän"
- ZY = det berikade lagrets (rikastuneen kerroksen) topp (yta) i cm från markytan
- ZA = det berikade lagrets botten i cm från markytan

nr.	Provgrop	Provets koordinater		DJUP	NIVÅ	ZY	ZA
		X	Y				
1	1798-1799/458	1800	459	7	B	1	11
2	1801/474	1801	474	8	B	5	12
3	1806/470-471	1806	470	19	B	9	22
4	1817/475	1817	475	12	B	0	0
5	1820/459	1820	460	8	B	3	14
6	1821/500	1821	500	8	B	0	0
7	1837/503	1837	503	0	B	0	0
8	1844/497	1845	498	7	B	0	0
9	1864/496	1864	496	9	B	0	0
11	1877/496	1877	497	7	B	0	0
12	1891/496	1891	497	14	B	0	0
13	1931/497-499	1931	500	12	B	0	0
14	1965/499	1965	500	13	B	0	0
15	1981/500	1981	500	12	B	0	0
20	2041/509	2041	510	16	B	3	18
21	2050/499-500	2050	500	7	B	0	0
22	2050/510	2050	510	21	B	10	29
23	2058/457	2058	457	17	B	10	25
24	2061/499	2061	500	9	B	0	0
26	2069/510	2069	510	14	B	0	0
27	2070/494	2071	495	15	B	0	0
28	2070/499	2070	500	9	B	0	0
29	2081/500	2081	500	11	B	0	0
30	2090/499	2090	500	13	B2	0	0
31	2090/510	2091	510	9	B	0	0
32	2101/499	2101	500	12	B2	10	16
33	2110/500	2111	500	9	B2	5	12
34	2121/499	2121	499	14	B2	10	16
	Från kulturjord						
35	2220/480	2220	480	29	B	26	34
	20 cm fyllnadsjord ovanpå						
36	2233-2234/475-476	2234	476	10	B	4	15
38	2243/474	2243	474	7	B	4	10
39	2255-2256/473-475	2257	475	18	B	3	24
40	2265/466	2265	466	15	B	10	20
41	2285/466	2285	466	10	B	3	13
42	2347/489	2347	489	13	B	7	16
43	2366/479	2366	479	14	B	5	17
44	2386/484	2386	484	13	B	3	18
45	2399/490	2399	490	11	B	5	14
46	2400/476	2400	476	11	B	8	15
47	2435/484	2435	484	8	B	4	12
48	2455/480	2455	480	17	B	6	20
49	2464/488	2464	488	24	B	3	26
	Inget lager av åkerjord, åkerns kant						
50	2468/479	2468	479	30	B	0	33
	Från lager 4 (rödbrun fin sand=kulturjord), övre lagren rörda						
51	2474/492	2474	492	35	B	0	0
	Från lagret under den rörda åkerjorden						

52	2487/490	2487	490	30	B	0	0
	Från lagret under den rödda åkerjorden						
53	2498-2499/500	2498	500	42	B	0	0
	Från lagret under den rödda åkerjorden						
54	2513/490	2513	490	34	B	0	0
	Från åkern						
55	2522/499	2522	499	28	B	0	0
	Från lagret under den rödda åkerjorden						
56	2533/485	2533	485	34	B	0	0
	Från lager 3 - kulturjord						
57	2547/503	2547	503	30	B	0	0
	Från lagret under den rödda åkerjorden						
58	2560/471	2560	471	17	B	8	22
	Provet taget alldeles invid vattenbrynet						
60	2575/481	2575	481	15	B	6	19
61	2589/482	2589	482	18	B	6	22
62	2623/490	2623	490	9	B	2	11
63	2632/482	2632	482	15	B	4	20
64	2644/486	2644	486	16	B	5	18
65	2656/499	2656	499	15	B	5	17
66	2671/492	2671	492	17	B	5	19
67	2687/498	2687	498	17	B	6	19
68	2701/486	2701	486	18	B	4	20
69	2702/499	2702	499	17	B	2	20
70	2721/481	2721	481	13	B	3	18
72	2722/500	2722	500	15	B	4	18
73	2737/480	2737	480	15	B	10	17
74	2738/495	2738	495	18	B	6	19
75	2757/484	2757	484	12	B	5	16
76	2768/495	2768	495	12	B	2	14
77	2778/489	2778	489	15	B	5	18
78	2789/502	2789	502	17	B	8	21
79	2796/500	2796	500	12	B	5	19
80	2800/530	2800	530	8	B	1	11
81	2815/509	2815	509	13	B	6	16
82	2829/530	2829	530	10	B	3	13
83	2840/516	2840	516	11	B	4	15
84	2850/519	2850	519	9	B	4	11
85	2866/516	2866	516	15	B	6	17
86	2877/516	2877	516	11	B	7	14
87	2897/500	2897	500	19	B	0	22
88	2912/500	2912	500	9	B	2	10
89	2921/487	2921	487	10	B	1	14
90	2925/584	2925	584	12	B	3	17
91	2929/518	2929	518	7	B	2	10
92	2935/519	2935	519	21	B	10	25
93	2936/479	2936	479	10	B	4	13
94	2937/498	2937	498	14	B	3	17
95	2947/513	2947	513	13	B	4	14
96	2948/585	2948	585	16	B	0	22
97	2949/468	2949	468	15	B	6	17
98	2959/483	2959	483	12	B	6	15
99	2977/508	2977	508	21	B	8	24
100	2977/581	2977	581	15	B	5	21

101	2980/483	2980	483	8	B	2	10
102	2980/568	2980	568	18	B	5	20
103	2998/560	2998	560	11	B	2	13
104	3038/561	3038	561	13	B	5	16
105	3064/558	3064	558	15	B	6	17
106	3084/554	3084	554	17	B	5	20
107	3096/547	3096	547	13	B	6	15

Från följande gropar togs ej fosfatprover:

- 10. 1869-1871/505-507
- 16. 2001/510
- 17. 2011/499
- 18. 2021/509
- 19. 2030/499
- 25. 2066/457
- 37. 2238/485
- 59. 2575/471

13. SAMMANFATTNING

Vid grävningen längs Pasvig älv påträffades fynd över nästan hela undersökningsområdet (förutom närmast gränsen). Olyckligtvis har vattnet eroderat kraftigt och boplatser på område A rörts av modern bebyggelse, varför det är omöjligt att i högre grad uttala sig om förhållandena på den tiden i de undersökta trakterna. Det kan ha funnits fler boplatser, och den som hittades på område A kan ha varit större, men som alltså skadats av vattnet. Undersökningsområdet i sin helhet var dock i hög grad olämpligt som gott boplatsområde, förutom område A. Jorden var till den grad stenig och oländig. Faktum kvarstår dock att människor aktivt har rört sig längs stränderna av Pasvig älv under stenåldern.

Fortsatta undersökningar är inte nödvändiga i dagens situation.

14.1. FÖRTECKNING ÖVER NEGATIVEN

INARI 480, KELLONIEMI

- 76173 Inari 480, Kelloniemi. Jukka Moisanen inventerar S-> N.
- 76174 Översiktsbild. Inari 480, Kelloniemi bildar en liten udde i Pasvig älv (vattnet i bakgrunden). På fyndplatsen noterades en aning kvarts. Stället utgör ingen boplats. Fynden visar dock att man också rörde sig längs älvens norra strand på stenåldern. Inari 368 som undersöktes är belägen på älvens motsatta strand. Beatrice Sohlström inventerar. NW -> SE. Foto: Jukka Moisanen

INARI 368, VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

- 76175-76 Område C, panorama. Linjekäppen utgör punkt (bild 11) 2120/500 i huvudlinjen. Invid käppen har provgrop 2121/499 märkts ut med snören. Pasvig älv till höger. NE -> SW.
- 76177 Område D, översiktsbild längs huvudlinjen 1820- (bild 9) 1860/500, fotograferad från påle 1820/500. SW -> NE.
- 76178 Område D, översiktsbild längs huvudlinjen, (bild 10) fotograferad från påle 2000/500. Pasvig älv till höger. NE -> SW.
- 76179-82 Område D, översiktsbild och panorama, längs (bild 6) huvudlinjen 1860-1900/500. Leena Saijets undersöker provgrop 1877/496. På området i centrum av panoramat öppnades rutorna 1869-1871/505-507 (utom 1871/505). I vattnet invid strandkanten hittades lösfynden NM 25206:192-193. SE -> NW. Foto: Jukka Moisanen.

- 76183
(bild 1) Översiktsbild. Udden på område D, belägen mellan
1800-1820/440-475. S -> N. Foto: Jukka Moisanen.
- 76184
(bild 3) Arbetsbild, udden på område D. I förgrunden Pasi
Vuorenhaltia och Pertti Sarre i provgrop
1806/470-471, i bakgrunden Reija Viinanen i
provgrop 1801/474. N -> S. Foto: Jukka Moisanen.
- 76185
(bild 2) Arbetsbild. Leena Saijets gräver i provgrop
1820/459 på område D (udden). E -> W. Foto: Jukka
Moisanen.
- 76186
(bild 4) Arbetsbild. Pasi Vuorenhaltia undersöker
provgrop 1806/470-471 (nivå 1) på område D. NW
-> SE. Foto: Jukka Moisanen.
- 76187 Pasi Vuorenhaltia och Beatrice Sohlström invid
provgrop 1806/470-471, område D. NW -> SE. Foto:
Jukka Moisanen.
- 76188
(bild 5) Område D. Stenar i provgrop 1806/470-471,
nivå 1. NW -> SE.
- 76189 Område D, rutorna 1870-1871/506-507. 5 cm har
grävts. Sittande: Reija Viinanen. SSW -> NNE.
Foto: Jukka Moisanen.
- 76190
(bild 12) Område B. Blomsterrabatten i rutorna 2255-
2256/473-475. ESE -> WNW.

- 76191
(bild 13) Arbetsbild. Pasi Vuorenhaltia och Reija Viinanen skall avtorva rutorna 2255-2256/473-475, område B. SW -> NE. Foto: Jukka Moisanen.
- 76192
(bild 14) Samma. Leena Saijets, Pasi Vuorenhaltia och Reija Viinanen avtorvar. I bakgrunden Saara Koputoff. NW -> SE. Foto: Jukka Moisanen.
- 76193
(bild 7) Område D, rutorna 1869-1871/505-507 (utom 1871/505). 5 cm har grävts. SSE -> NNW.
- 76194
(bild 15) Område B, rutorna 2255-2256/473-475, nivå 1 (10 cm har grävts). SSE -> NNW.
- 76195 Område D, rutorna 1869-1871/505-507 (utom 1871/505). 10 cm har grävts. SSE -> NNW.
- 76196
(bild 8) Arbetsbild, område D, rutorna 1869-1871/505-507 (utom 1871/505). Då arbetet är färdigt har 15 cm grävts. På bilden från vänster: Leena Saijets, Reija Viinanen, Lyyli Seurujärvi, Saara Koputoff och Pasi Vuorenhaltia. SSE -> NNW.
- 76197
(bild 25) Arbetsbild. Jukka Moisanen drar en hjälplinje från påle 2700/500 mot SSE, område E. SE -> NW.
- 76198 Område A. Profil i provgrop 2468/479 längs linje 480. Keramik hittades vid profilens högra sida. NW -> SE.

- 76199
(bild 21) Boplatsen på område A. Påle 2500/500 i förgrunden invid Reija Viinanen som undersöker provgrop 2498/500. I bakgrunden gräver Esko Aikio och Leena Saijets. SW -> NE.
- 76200
(bild 23) Område E. Profil i sandtaget invid huvudlinjen ca 2590/500. NE -> SW.
- 76201 Samma.
- 76202
(bild 22) Område A. Profil i provgrop 2533/485 längs linje 2534. En slipad pilspets av skiffer hittades i gropen. SSW -> NNE.
- 76203 Samma.
- 76204 Översiktsbild. Udden på område D belägen mellan 1800-1820/460-475. S -> N.
- 76205-07
(bild 16) Översiktsbild, panorama. Ön på område B, uppkallad enligt Jarmo Kankaanpääs inventering. Öns norra del norr om utegrillen på densamma. W -> E.
- 76208
(bild 19) Område B, översiktsbild längs huvudlinjen 2340-2460/500. Vägen leder till åkern (område A). SW -> NE.
- 76209 Arbetsbild. Avvägning på åkern, område A. Hannele Salminen med lattan. Fixpunkt 4 är belägen på stenen till vänster om Hannele. WSW -> ENE.

- 76210-14
(bild 18) Boplatsen på område A, översiktsbild, panorama. Jukka Moisanen, Eeva-Riitta Temonen och Hannele Salminen avväger höjdkurvor. SSW -> NNE.
- 76215-20
(bild 17) Områdena A, B, C och D från vänster till höger, översiktsbild, panorama, fotograferat från ön på område B. Område A (åkern) syns svagt längst till vänster. Område B är beläget från åkern fram till båtskjulet till höger på bilden. Område C börjar invid båtskjulet och udden på område D syns en aning längst till höger. Bilden visar alltså främst B-området. NE-SW -> W-E.
- 76221-26 Samma.
- 76227
(bild 20) Område A, översiktsbild. Strandremsan på boplatsen som hittades här. Ön i centrum av bilden utgör område B i Jarmo Kankaanpääs inventering (1988). Negativen nr.76215-26 är fotograferade från denna ö. NE -> SW.
- 76228 Område E, översiktsbild. Lämningar efter kriget på 1940-talet, byggt av tyskar. Beläget ungefär vid huvudlinjen 2680/510. W -> E.
- 76229 Udden på område E belägen 2890-3000/460-560, översiktsbild. Fotograferad från gångbron över Pasvig älv. W -> E.
- 76230 Samma.
- 76231 (bild 24) Samma som bild nr. 76228.

- 76232-35 Område E, översiktsbild, panorama. Invid
(bild 27) huvudlinjen 2910-3132/500. WSW-ENE -> N-S.
- 76236-39 Område E, söder om gångbron över Pasvig älv. I
(bild 26) centrum av bilden bastubyggnaderna vid ca 2820-
2860/520-550. NE-SW -> WNW-ESE.
- 76240 Gruppbild. Några av de personer som deltog i
utgrävningen. Från höger Jukka Moisanen, Leena
Saijets, Hannele Salminen, Eeva-Riitta Temonen,
Pasi Vuorenhaltia och Esko Aikio.
- 76241 (bild 28) Samma.
- 76242 Pasvig älv. SE -> NW.

14.2 FÖRTECKNING ÖVER DIAPOSITIVEN

- 19788 Pasvig älv. SE -> NW.
- 19789 Undersökningen av Inari 368 inleddes med en markinventering. Ett flertal fynd hittades i vattnet. På bilden plockar Beatrice Sohlström upp ett sådant fynd, invid område D. SSW -> NNE. Foto: Jukka Moisanen.
- 19790 Område D, översiktsbild . Fotograferad från påle 2000/500 i huvudlinjen. NE -> SW.
- 19791 Område D, översiktsbild, fotograferad från påle 1820/500 i huvudlinjen. SW ->NE.
- 19792 Område D, översiktsbild, ca 1860-1900/500. Leena Saijets gräver i bakgrunden. SE -> NW. Foto: Jukka Moisanen.
- 19793 Samma. W -> E. Foto: Jukka Moisanen.
- 19794 Område D, rutorna 1869-1871/505-507 (utom 1871/505). 5 cm har grävts efter avtorvningen. NE -> SW.
- 19795 Arbetsbild. Område D, rutorna 1869-1871/505-507 (utom 1871/505). Då arbetet avslutades hade 15 cm grävts. I bakre raden från vänster Lyyli Seurujärvi, Reija Viinanen, Leena Saijets. Framtill från vänster Pasi Vuorenhaltia och Saara Koputoff. NE -> SW.
- 19796 Grävningssledare Beatrice Sohlström gör anteckningar i provgrop 1877/496, område D. Foto: Jukka Moisanen.
- 19797 Udden på område D, beläget mellan 1800-1820/475. S -> N. Foto: Jukka Moisanen.
- 19798 Provgrop 1806/470-471, nivå 1, område D. NW -> SE.

- 19799 Område C. Pålen utgör punkt 2120/500 i huvudlinjen. Invid pålen har provgrop 2121/499 märkts ut med snören. NE -> SW.
- 19800 Område C, huvudlinjen pålas. I förgrunden Reija Viinanen och Pasi Vuorenhaltia. I bakgrunden Pertti Sarre, Leena Saijets och Jukka Moisanen. NNE -> SSW.
- 19801 Arbetsbild. Reija Viinanen undersöker provgrop 2066/457, område C, på den lilla ön där det även fanns en sten med en ristning invid vattenbrynet strax bakom utegrillen (se Kaarlo Katiskoskis inspektionsrapport och Jarmo Kankaanpääs inventeringsberättelse. N -> S. Foto: Jukka Moisanen.
- 19802 Samma i närbild.
- 19803 Område B, översiktsbild. Invid den stora tallen till höger fanns provgrop 2233-2234/475-476, i vilken hittades en rik koncentration av brända ben. N -> S.
- 19804 Område B, rutorna 2255-2256/473-475 före avtorvningen. Blomsterrabatten. ESE -> WNW.
- 19805 Samma. Pasi Vuorenhaltia och Jukka Moisanen. W -> E.
- 19806 Arbetsbild. Rutorna 2255-2256/473-475 på område B avtorvas av Leena Saijets, Reija Viinanen och Pasi Vuorenhaltia. NW -> SE. Foto: Jukka Moisanen.
- 19807 Område B, rutorna 2255-2256/473-475, nivå 1 d.v.s 10 cm har grävts efter avtorvningen. SSE -> NNW.
- 19808 Område B, från ön, ca 2250-2290/460-470, översiktsbild. Gångbron leder till ön. NW -> SE.
- 19809 Ön på område B - utgör även område B i Jarmo Kankaanpääs inventering, översiktsbild. WSW -> ENE.
- 19810 Område B, ca 2300-2320/460-480, översiktsbild. WNW -> ESE.

- 19811 Område B längs huvudlinjen 2340-2460/500, översiktsbild. Vägen leder till åkern (område A). SW -> NE.
- 19812 Arbetsbild, område B. Reija Viinanen undersöker torven efter avtorvningen av provgrop 2366/479. SE -> NW. Foto: Jukka Moisanen.
- 19813 Boplatsen på område A, översiktsbild, ca 2455-2520/475-520. NE -> SW.
- 19814 Samma. Fotograferat från påle 2580/500. NE -> SW.
- 19815 Boplatsen på område A. Påle 2500/500 i förgrunden invid Reija Viinanen som undersöker provgrop 2498/500. I bakgrunden gräver Esko Aikio och Leena Saijets. Pålraden utgör huvudlinjen. SW -> NE.
- 19816 Område A. Profil i provgrop 2468/479 längs linje 480. Keramik hittades vid profilens högra sida. NW -> SE.
- 19817 Område A. Profil i provgrop 2533/485 längs linje 2534. En slipad pilspets av skiffer hittades i gropen. SSW. -> NNE.
- 19818 Område A, översiktsbild. Område A utgör åkern som syns i bildens centrum. Udden längst bak utgör redan område E. Längst till höger skimtar även område B. Bilden är fotograferad från den lilla ön på område B. SW -> NE.
- 19819 Område E, översiktsbild. Sandtaget. Pasvig älv i bakgrunden. Bilden är fotograferad från påle 2580/500. S -> N.
- 19820 Område E. Profil i sandtaget invid huvudlinjen ca 2590/500. NE -> SW.
- 19821 Samma.
- 19822 Område E, översiktsbild. Lämningar efter kriget på 1940-talet, byggt av tyskar. Beläget ungefär vid huvudlinjen 2680/510. W -> E.

- 19823 Område E, söder om gångbron över Pasvig älv. I centrum av bilden bastubyggnaderna vid ca 2820-2860/520-550. E -> W.
- 19824 Udden på område E belägen 2890-3000/460-560, översiktsbild. Fotograferad från gångbron över Pasvig älv. W -> E.
- 19825 Område E, översiktsbild. Invid huvudlinjen ca 3000-3132/500. Bildar ett panorama med bilderna 19826 och 19827. WSW -> ENE.
- 19826 Område E, översiktsbild. Invid huvudlinjen ca 2970-3020/500. Bildar ett panorama med bilderna 19825 och 19827. W -> E.
- 19827 Område E, översiktsbild. Invid huvudlinjen ca 2970-3020/500. Bildar ett panorama med bilderna 19825 och 19826. NW -> SE.
- 19828 Arbetsbild. Jukka Moisanen.
- 19829 Gruppbild. Några av de personer som deltog i utgrävningen. Från höger Jukka Moisanen, Leena Saijets, Hannele Salminen, Eeva-Riitta Temonen, Pasi Vuorenhaltia och Esko Aikio.
- 19830 Gruppbild. Några av de personer som deltog i utgrävningen. I nedre raden från vänster Pasi Vuorenhaltia, Anja Severikangas, Eeva-Riitta Temonen. I mellersta raden från vänster Beatrice Sohlström och Hannele Salminen. Överst Jukka Moisanen.

14.3. FÖRTECNING ÖVER KARTORNA

Översiktskarta, 3 plastark A2
Höjdkurvor, 3 plastark A2

s. 47 - ~~48~~ 49

s. 50 - 52

554

555

556

557

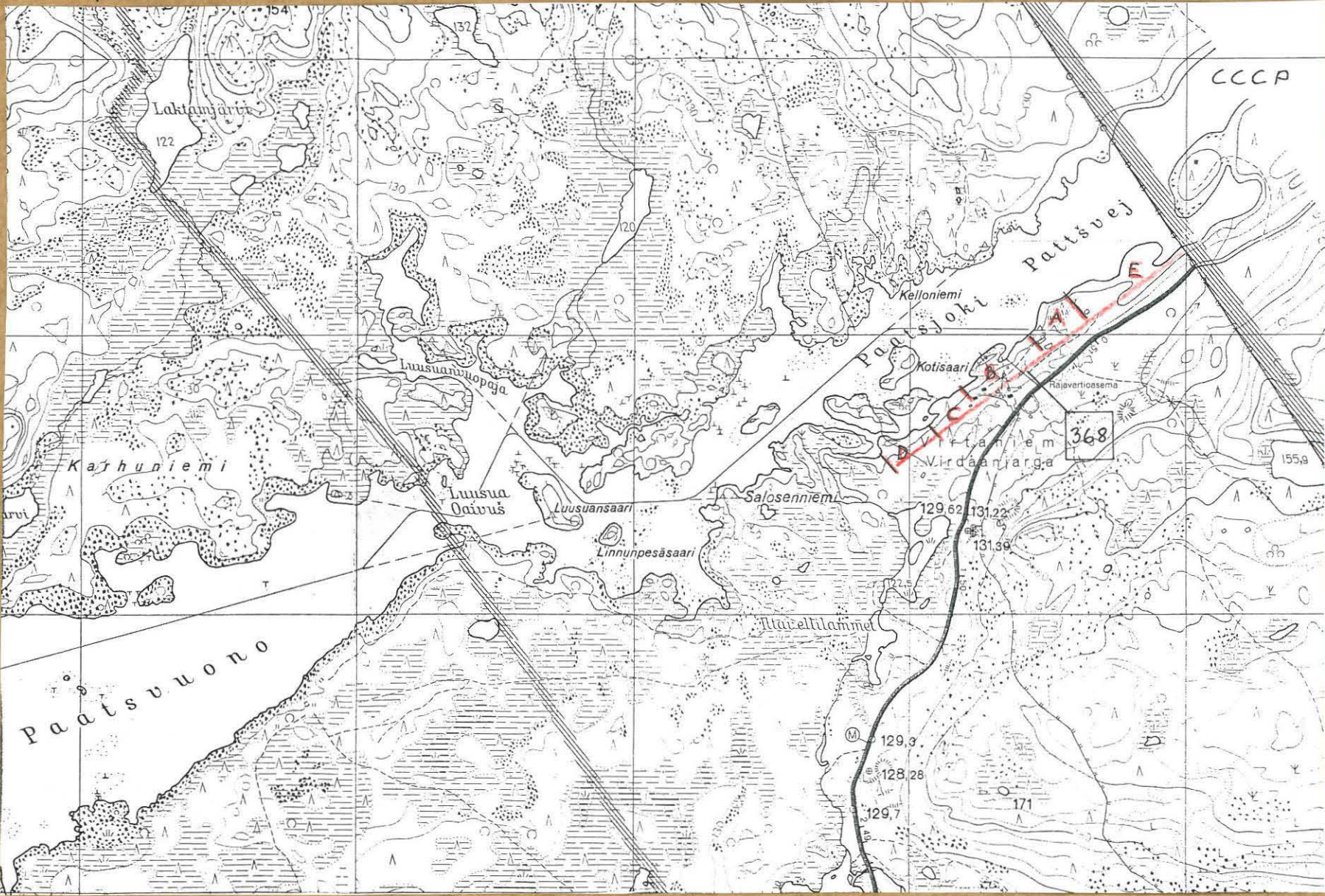
558

7648

7647

7646

7645

CCCP

Pattsväj

Pattsväj

Pattsväj

Pattsväj

Pattsväj

Pattsväj

Pattsväj

Pattsväj

Pattsväj

Pattsväj

Pattsväj

x = 7646 56 - 7647 30
 y = 556 91 - 557 97
 z = ca 120

Omräderna D, C, B, A, E

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING
 Utdrag av grundkarta 3843 04 NELLIMÖ

INARI 368 VIRTANIEMI RAJAVARTIOSTO BEATRICE SOHLSTRÖM 1989

ÖVERSIKTSKARTA

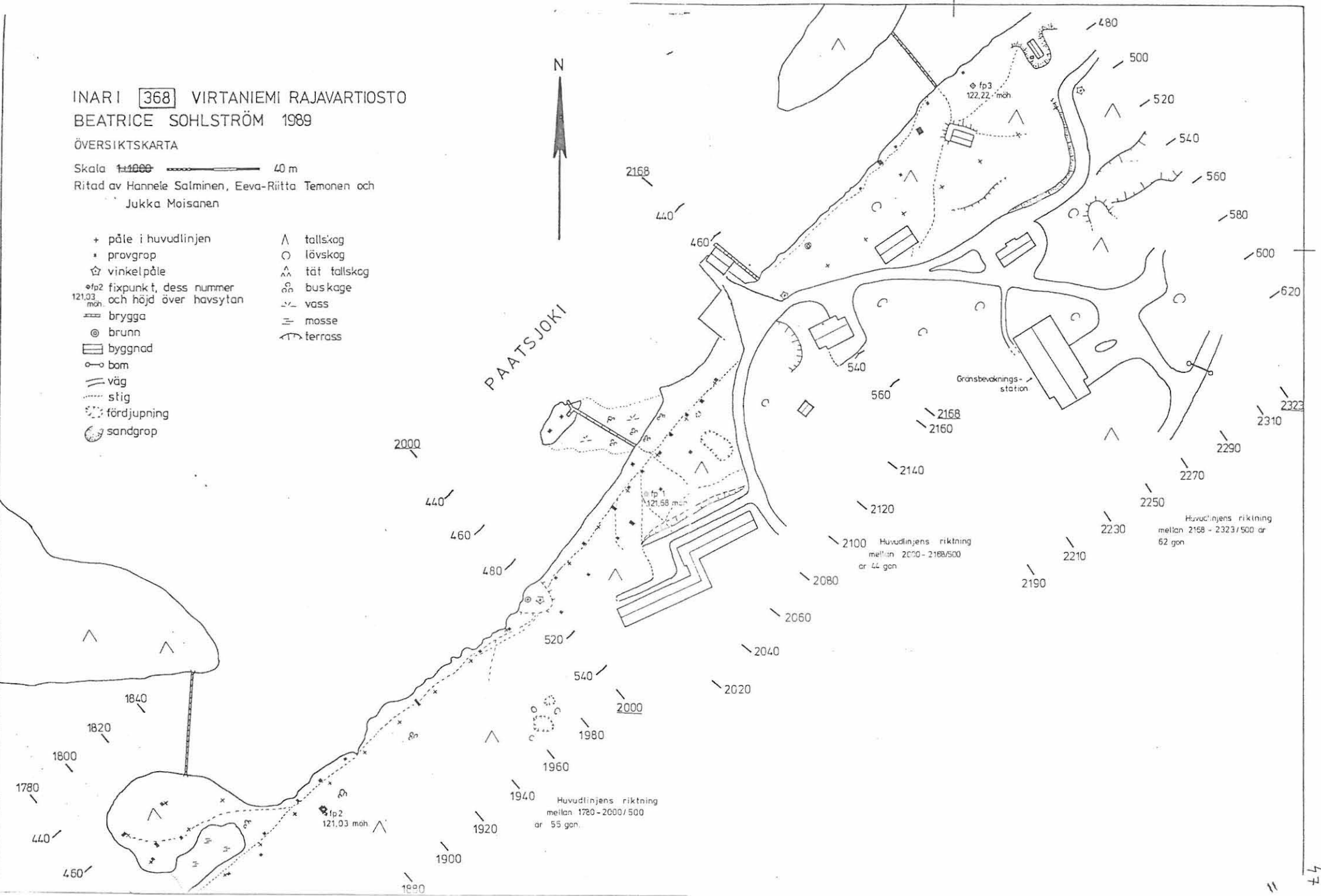
Skala 1:1000 40 m

Ritad av Hannele Salminen, Eeva-Riitta Temonen och
Jukka Moisanen

+ påle i huvudlinjen	△ tallskog
* provgröp	○ lövskog
☆ vinkelpåle	△△ tät tallskog
fp2 fixpunkt, dess nummer
och höjd över havsytan	⊗ buskage
— brygga	∩ vass
⊙ brunn	≡ mosse
▭ byggnad	∩ terrass
○ bom	
— väg	
— stig	
∩ fördjupning	
⊙ sandgröp	

PAATSJOKI

Huvudlinjens riktning
mellan 2050 - 2168/500
är 44 gon

Huvudlinjens riktning
mellan 2168 - 2323/500 är
62 gon

Huvudlinjens riktning
mellan 1780 - 2000/500
är 55 gon

INARI 368 VIRTANIEMI RAJAVARTIOSTO BEATRICE SOHLSTRÖM 1989

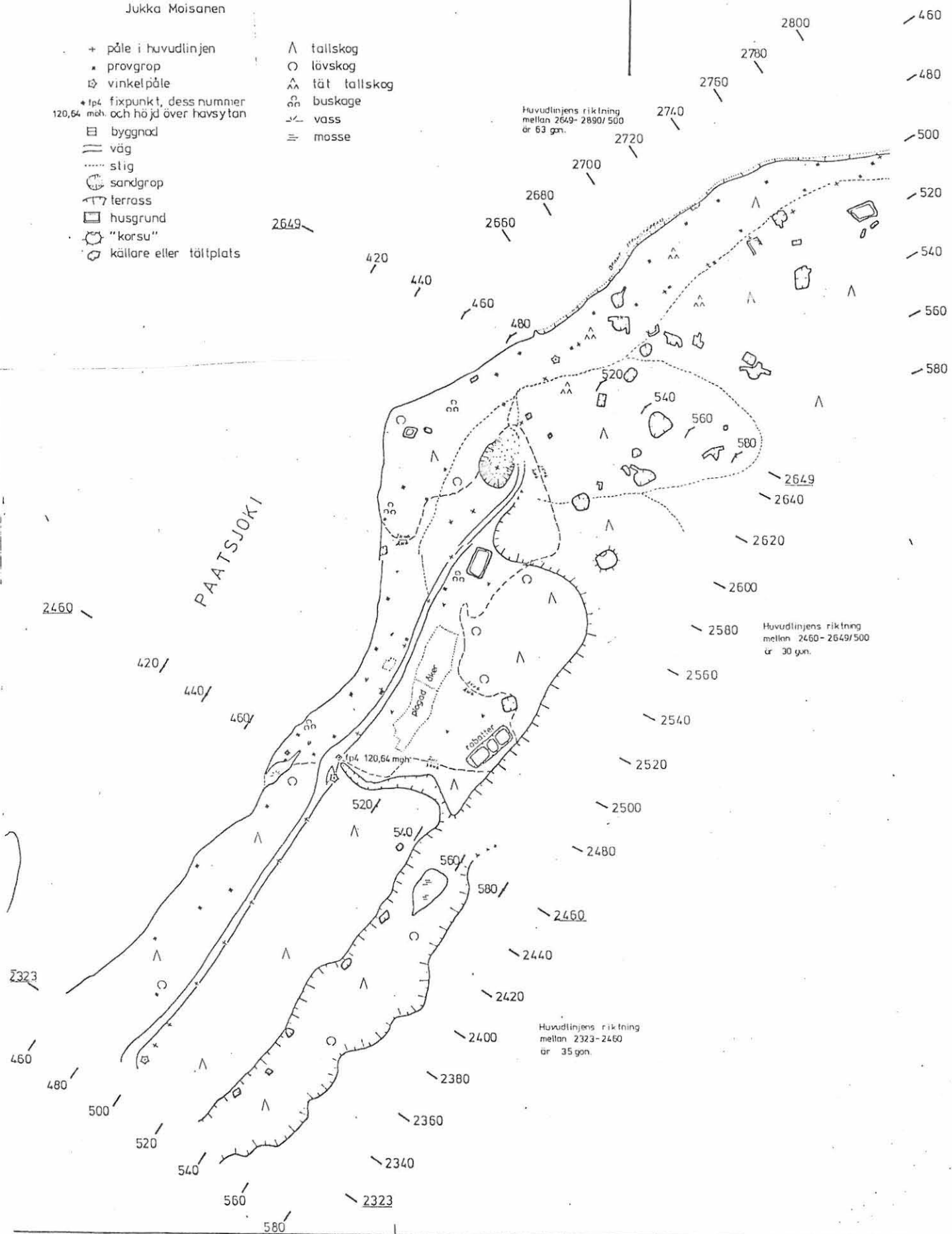
ÖVERSIKTSKARTA

Skala 1:1000 40 m

Ritad av Hannele Salminen, Eeva-Riitta Temonen och
Jukka Moisanen

- + pöle i huvudlinjen
- provgrop
- ⊕ vinkelpöle
- f.p. fixpunkt, dess nummer och höjd över havsytan
- ▭ byggnad
- väg
- ⋯ stig
- ⊙ sandgrop
- ⊞ terrass
- ▭ husgrund
- ⊙ "korsu"
- ⊙ källare eller tältplats
- △ tallskog
- lövskog
- △△ tät tallskog
- ⊙ buskage
- vass
- ≡ mosse

PAATSJOKI

Pöjod
Bier

robetter

2323

460

480

500

520

540

560

580

2323

2340

2360

2380

2400

2420

2440

2460

2480

2500

2520

2540

2560

2580

2600

2620

2640

2649

520

540

560

580

520

540

560

580

2660

2680

2700

2720

2740

2750

2760

2780

2800

460

480

500

520

540

560

580

Huvudlinjens riktning
mellan 2460- 2649/500
är 30 gon.

Huvudlinjens riktning
mellan 2323- 2460
är 35 gon.

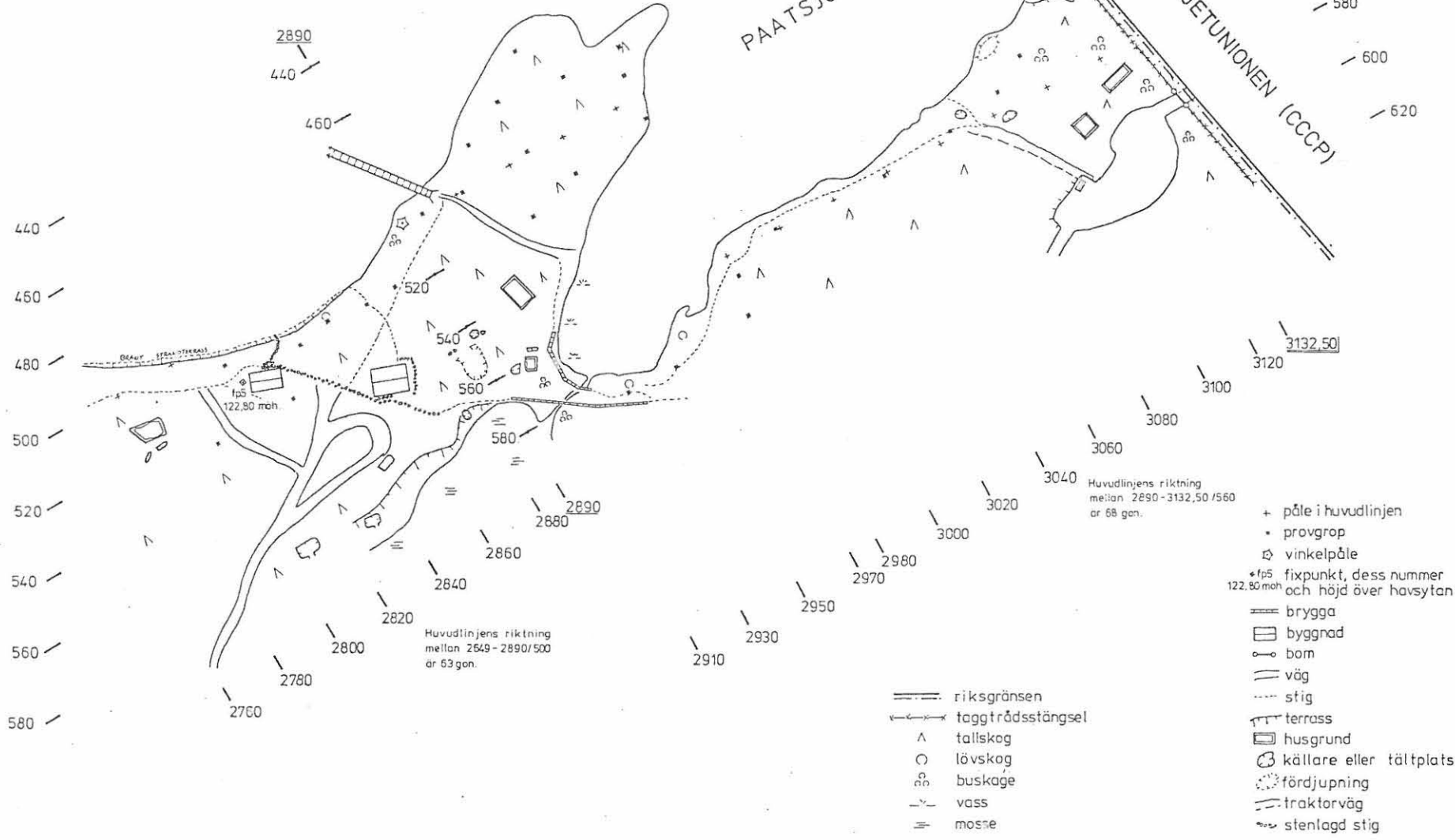
Huvudlinjens riktning
mellan 2649- 2890/500
är 63 gon.

INARI 368 VIRTANIEMI RAJAVARTIOSTO BEATRICE SOHLSTRÖM 1989

ÖVERSIKTSKARTA

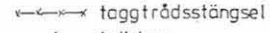

Skala 1:1000 40 m

Ritad av Hannele Salminen, Eeva-Riitta Temonen och
Jukka Moisanen

Huvudlinjens riktning
mellan 2649 - 2890/500
är 63 gon.

Huvudlinjens riktning
mellan 2890 - 3132,50 /560
är 68 gon.

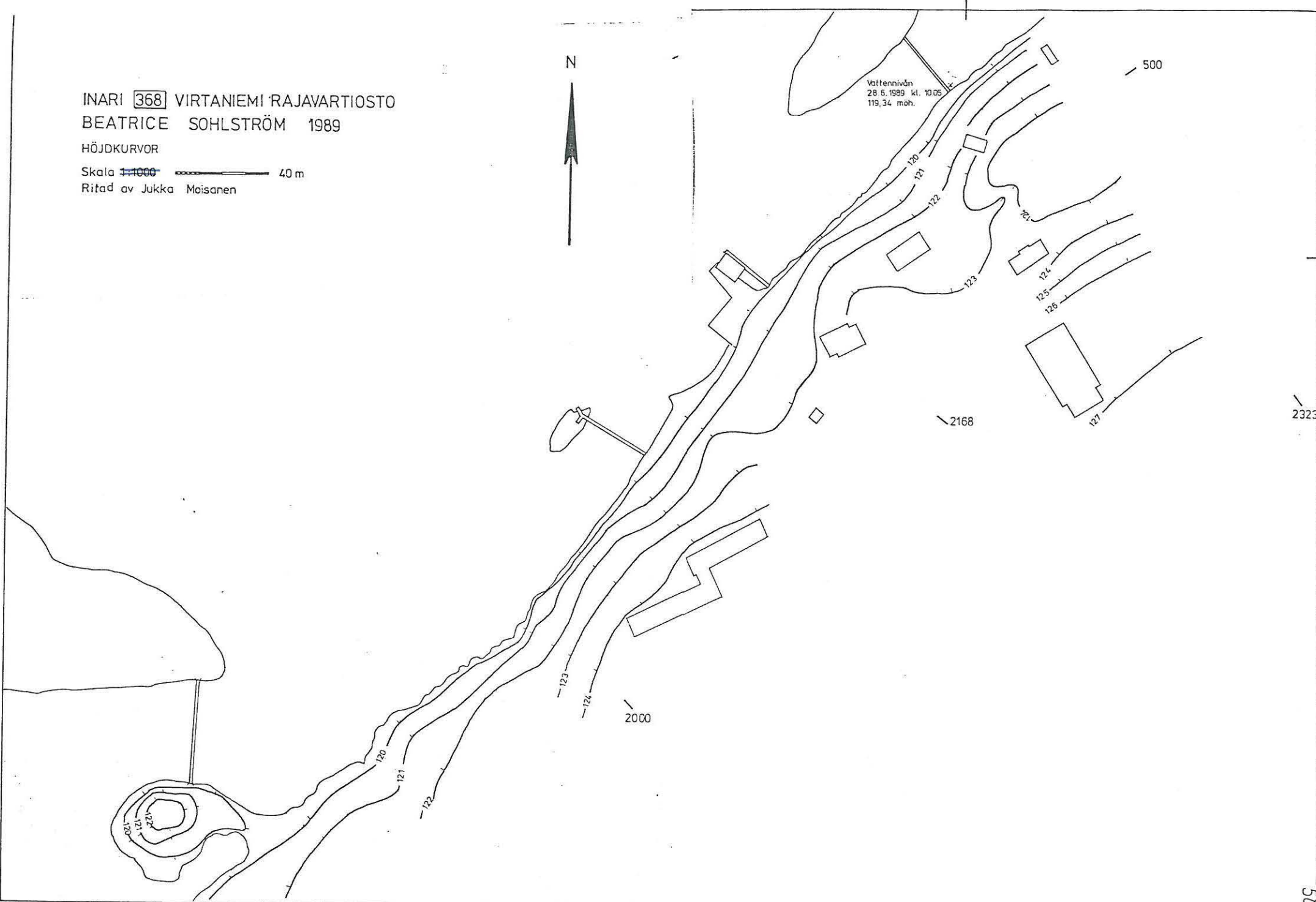
- riksgränsen
- taggträdsstängsel
- tallskog
- lövskog
- buskage
- vass
- mosse
- + pöle i huvudlinjen
- • provgröp
- ◻ vinkelpöle
- * fp5 122,80 mah
fixpunkt, dess nummer
och höjd över havsytan
- ≡ brygga
- □ byggnad
- — bom
- — väg
- - - - stig
- ▬ terrass
- □ husgrund
- ⊙ källare eller tältplats
- ⊖ fördjupning
- - - - traktorväg
- - - - stenlagd stig

INARI 368 VIRTANIEMI RAJAVARTIOSTO
BEATRICE SOHLSTRÖM 1989

HÖJDKURVOR

Skala 1:1000 40 m

Ritad av Jukka Moisanen

2323

INARI 368 VIRTANIEMI RAJAVARTIOSTO
BEATRICE SOHLSTRÖM 1989

HÖJDKURVOR

Skala 1:1000 40 m
Ritad av Jukka Moisanen

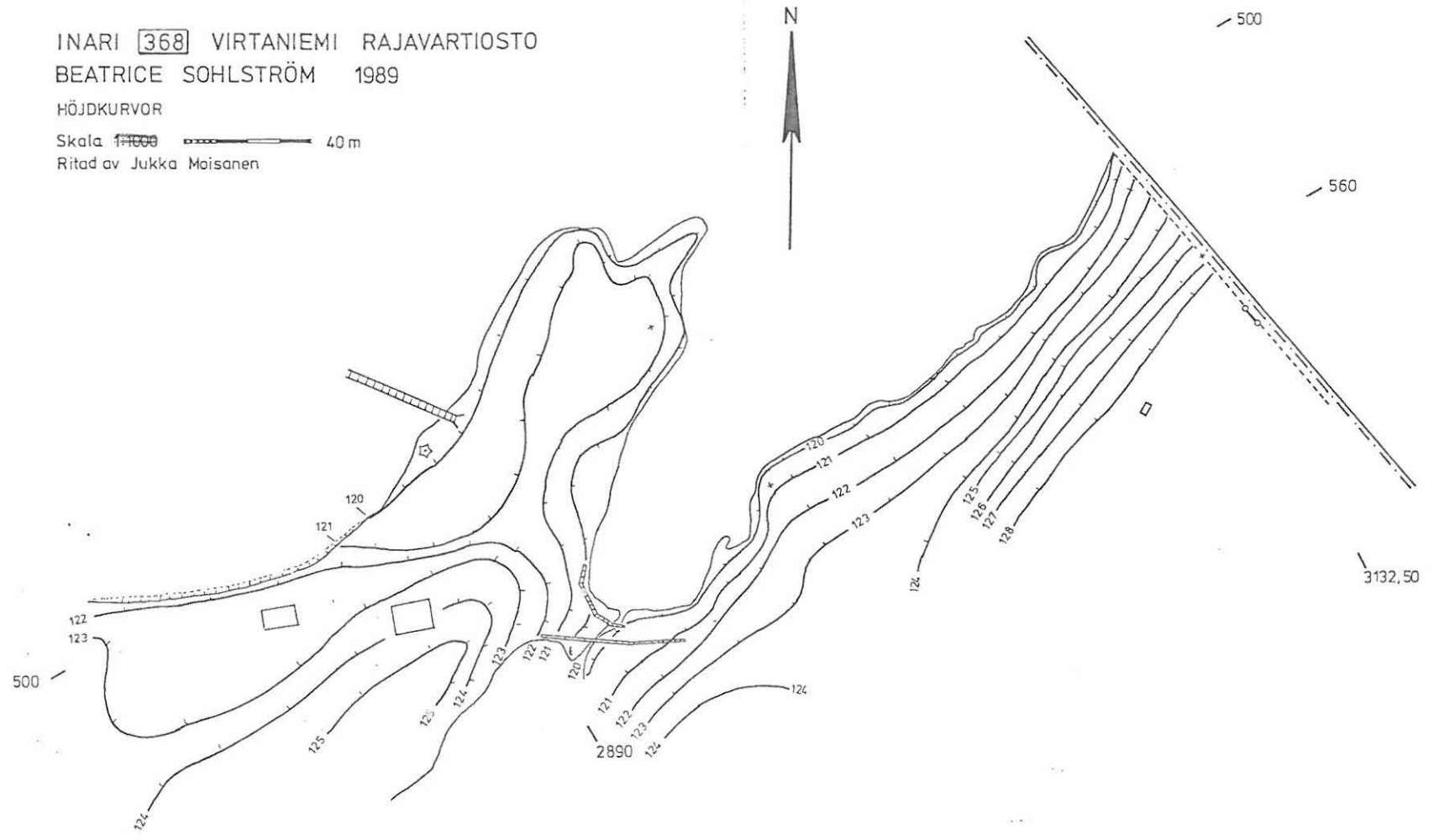

INARI 368 VIRTANIEMI RAJAVARTIOSTO
BEATRICE SOHLSTRÖM 1989

HÖJDKURVOR

Skala 1:1000 40 m

Ritad av Jukka Moisanen

76183

1. Udden på område D, belägen ca. 1800-1820/440-475. S → N.
Foto: J. Moisanen

76185

2. Leena Saijets gräver i provgrop 1820/459, område D. E → W.
Foto: Jukka Moisanen

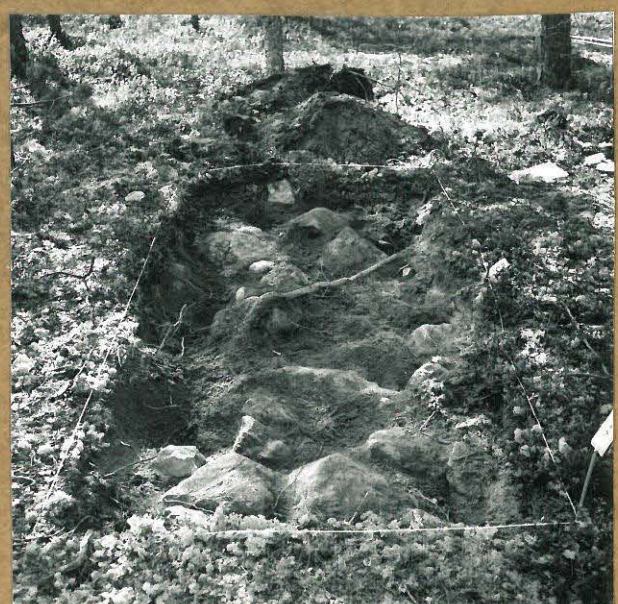
76184

3. Udden på område D. Pasi Vuorenhaltia och Perhti Sarre i provgrop 1806/470-471. I bakgrunden Reija Viinanen i provgrop 1801/474. N → S.
Foto: Jukka Moisanen

76186

4. Pasi Vuorenhaltia vid provgrop 1806/470-471, nivå 1. NW → SE.
Foto: Jukka Moisanen

76188

5. Stenar i provgrop 1806/470-471, nivå 1. NW → SE.
Foto: B. Sahlström

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76179 - 82

6. Panorama. Område D längs huvudlinjen 1860-1900/500.

Leena Saijets undersöker provgrop 1877/496.

På området i centrum av bilden öppnades rutorna

1869-1871/505-507 (utom 1871/505).

I vattnet invid strandkanten hittades bla löstfynden

NM 25206: 192-193 (alla togs inte tillvara).

SE → NW.

Foto: Jukka Moisänen 1989

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76193

7. Område D, rutorna 1869-1871/505-507 (utom 1871/505). 5 cm har grävts. SSE → NNW.

76196

8. Område D, rutorna 1869-1871/505-507 (utom 1871/505). Då lagret har undersökts, har 15 cm grävts bort. Från vänster Leena Saijets, Reija Viinanen, Lyyli Seurujärvi, Saara Koputoff och Pasi Vuorenhaltia. SSE → NNW.

76177

9. Område D, översiktsbild längs huvudlinjen 1820-1860/500, fotograferad från päle 1820/500. SW → NE.

76178

10. Område D, översiktsbild längs huvudlinjen, fotograferad från päle 2800/500. NE → SW.

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76175 - 76

11. Panorama. Område C. Linjekäppen utgör punkt 2120/500 i huvudlinjen. Invid käppen har provgrop 2121/499 märkts ut med snören. Pasvig älv till höger. NE → SW.

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76190

12. Område B. Blomster-
rabatten i rutorna
2255-2256 / 473-475.
ESE → WNW.
Foto: Beatrice Sohlström.

76191

13. Område B. Pasi Vuorenhaltia
och Reija Viinanen skall
avtorra rutorna 2255-2256 /
473-475. SW → NE.
Foto: Jukka Moisänen

76192

14. Leena Saijets, Reija
Viinanen och Pasi Vuoren-
haltia avtorvar rutorna
2255-2256 / 473-475,
område B. I bakgrunden
Saara Koputoff. NW → SE
Foto: Jukka Moisänen.

76194

15. Område B, rutorna 2255-2256 /
473-475, nivå 1 (10 cm har grävts).
SSE → NNW.
Foto: Beatrice Sohlström

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76205 - 07

16. Panorama. Ön på område B uppkallad enligt Jarmo Kankaanpää's inventering. Öns norra del norr om utegrillen på densamma. W → E.

INARI 368
VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76215-20

17. Områdena A, B, C och D från vänster till höger.
Panorama fotograferat från ön på område B.
Område A (åkern) syns svagt längst till vänster.
Område B är beläget från åkern fram till
båtskjulet till höger på bilden. Område C
börjar ungefär vid båtskjulet och udden på
område D syns en aning längst till höger.
Bilden visar alltså främst B-området.
NE-SW → W-E.

INARI 368

VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76210 - 14

18. Område A (boplatsen i förgrunden). Panorama.
 Jukka Moisänen, Eeva-Riitta Temonen och
 Hannele Salminen avvägrar höjdkurvor.
 SSW → NNE.

Foto: Beatrice Sahlström 1989

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76208

19. Område B, översiktsbild längs huvudlinjen 2340-2460/500. Vägen leder till åkern dvs. område A. SW → NE.

76227

20. Område A, boplatsen. Ön i centrum av bilden utgör område B i Jarmo Kankaanpää's inventering (1988). NE → SW.

76199

21. Område A, boplatsen. Påle 2500/500 i förgrunden invid Reija Viinanan som undersöker provgröp 2498/500. I bakgrunden gräver Esko Aikiö och Leena Saijets. SW → NE.

76202

22. Område A. Profil i provgröp 2533/485 längs linje 2534. En slipad pilspets av skiffer hittades i gropen. SSW → NNE.

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76200

23. Område E. Profil i
sandtaget invid huvudlinjen
ca 2590/500. NE → SW.

76231

24. Område E. Lämningar efter
kriget på 1940-talet.
Beläget ungefär vid huvud-
linjen 2680/510. W → E.

76197

25. Jukka Moisanen drar en
hjälpelinje från påle
2700/500 mot SSE, område E.
SE → NW.

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76236-39

26. Panorama. Område E, söder om gångbron över Pasvig älv, vilken
syns längst till vänster. I centrum av bilden ses bastubyggnaderna
vid ca 2820 - 2860 / 520 - 550. NE - SW → WNW - ESE.

Foto: Beatrice Sahlström 1989

INARI 368 VIRTANIEMI GRÄNSBEVAKNING

76233-35

27. Panorama. Område E. Invid huvudlinjen
ca 2910 - 3040/500. WSW-ENE → N-S

76241

28. Några av de personer som
deltog i grävningen. Från höger:
Jukka Moisanen, Leena Saijets,
Hannele Salminen, Eeva - Riitta
Temonen, Pasi Vuorenhaltia och
Esko Aikio.

Foto: Beatrice Sohlström 1989

INARI VIRTANIEMI RAJAVARTIOSTO
FOFORIANALYYSI 1989

FOSFORIANALYYSIN TILASTOT KOHTEESTA: INARI VIRTANIEMI RV

Analyyssisarja: 3.89, 3.59, 4.89

Näyttemäärä : 99 Keskiarvo: 261 (suurempia: 43 kpl, 43 %)

Suurin arvo: 953 Hajonta : 172

Pienin arvo: 4

Mediaani : 243

Kriittinen arvo h: 36.16

Pienin merkitsevä: 278 (38 kpl, 38 %)

Graafisen tarkastelun luokkaväli: 30 Luokkia: 34

-Päätetty pienin erittäin merkitsevä arvo (1): 390 (15 kpl, 15 %)

Perustelu: Graafinen tarkastelu, histogrammi

-Päätetty pienin merkitsevä arvo (2): 278 (23 kpl, 23 %)

Perustelu: Mediaanin 99% luottamusvälin ylärajan P-arvo

-Päätetty pienin epäilyttävä arvo (3): 243 (12 kpl, 12 %)

Perustelu: Graafinen tarkastelu, histogrammi. Mediaani.

Näytteen otto on onnistunut melko hyvin. Fosforiarvojen jakauma on hyvä ja painottuu pieniin arvoihin. Tämä merkitsee sitä, että kohonneet pitoisuudet tulevat hyvin esiin. Fosforiarvojen jakaumasta piirretty histogrammi vahvistaa tilastollisen analyysin tulokset, ja arvoluokkien rajat erottuvat kuvasta hyvin.

Ylipäättään arvot ovat melko matalia, jolloin erittäin merkitsevät pitoisuudet erottuvat todella selkeästi omaksi ryhmäkseen. Merkittävät ja epäilyttävät pitoisuudet ovat absoluuttisesti melko alhaisia, mutta kuitenkin lievästi kohonneita pitoisuuksia. Metsän lannoitus viimeisen vuoden aikana voi periaatteessa vaikuttaa merkittävien arvojen pitoisuusluokkaan. Eli. Jos metsä on lannoitettu viimeisen vuoden aikana, niin merkittävät pitoisuudet ovat häiriintyneitä ja niitä on pidettävä vain epäilyttävinä.

Näytteen oton syvyyden vaihtelut ja mahdolliset erot siinä, mistä luonnollisesta kerroksesta näytteet on otettu, saattavat Lapin olosuhteissa vaikuttaa analyysitulokseen.

Suosittelen näytteen otossa näytesyvyyden ja näytekerroksen dokumentoimista.

Laboratorioanalyysi onnistui hyvin. Vertailuliuoskäyriä tarkastelemalla voi todeta analyysitulosten olevan tarkkoja lähes koko tulosvälillä. Kaksi suurinta arvoa ovat kuitenkin ja mittausalueen ääripäässä ja siten ne ovat vain suuntaa-antavia. Tämä ei vaikuta kuitenkaan tilastolliseen analyysiin ja tarkasteluun.

Menetelmä:

- Punnittiin 5 g maata
- sitruunahappo-uutto (2%)
- Kehitys Amm.Molyb+rikkihappoliuos
- Mittaus Sequoia Turner kolorimetrillä 585 nm.

Espoossa 7.12. 1989

Timo Jussila
Mikroliitti Oy

ARVO: 0 = ei merkitsevä, 1 = erittäin merkitsevä
2 = merkitsevä, 3 = epäilyttävä

Näytteet järjestettynä fosforiarvon mukaan:

X	/	Y	P	ARVO
			mg/kg	
3038	/	561	4	0
3064	/	558	6	0
3096	/	547	7	0
3084	/	554	10	0
2998	/	560	14	0
2948	/	585	30	0
2925	/	584	36	0
2980	/	568	62	0
2778	/	489	78	0
2850	/	519	83	0
2474	/	492	85	0
2977	/	581	93	0
2701	/	486	108	0
2513	/	490	113	0
2041	/	509	116	0
2815	/	509	117	0
2980	/	483	118	0
2255	/	473	128	0
1891	/	496	129	0
2977	/	508	145	0
2059	/	510	150	0
2400	/	476	150	0
1070	/	494	152	0
2487	/	490	156	0
2533	/	485	162	0
1931	/	497	165	0
2081	/	500	166	0
2671	/	492	170	0
2061	/	499	171	0
2935	/	519	171	0
2722	/	500	176	0
1981	/	500	180	0
2090	/	499	184	0
2110	/	500	186	0
2468	/	479	194	0
2265	/	466	196	0

2800	/	530	198	0
2866	/	516	201	0
2050	/	499	202	0
2929	/	518	203	0
2560	/	471	204	0
2738	/	495	206	0
2912	/	500	210	0
2721	/	481	213	0
2058	/	457	215	0
2921	/	487	219	0
2522	/	499	222	0
2789	/	502	222	0
2687	/	498	239	0
2498	/	500	243	3
2386	/	484	245	3
1798	/	458	248	3
1864	/	496	249	3
2050	/	510	250	3
1965	/	499	254	3
2829	/	530	255	3
2285	/	466	262	3
2090	/	510	269	3
2575	/	481	269	3
2947	/	513	271	3
2768	/	495	272	3
1801	/	474	278	2
1806	/	570	279	2
2220	/	480	288	2
2547	/	503	289	2
2737	/	480	291	2
2243	/	474	293	2
2399	/	490	293	2
2101	/	499	295	2
2121	/	499	295	2
2702	/	499	296	2
2070	/	499	301	2
2233	/	475	309	2
2347	/	489	309	2
2464	/	488	310	2
2656	/	499	310	2
2366	/	479	313	2
2455	/	480	318	2
1837	/	503	320	2
1844	/	497	320	2
2877	/	516	340	2

1817	/	475	341	2
1820	/	459	341	2
1821	/	500	341	2
2589	/	482	407	1
2632	/	482	407	1
2840	/	516	465	1
1877	/	496	476	1
2464	/	488	477	1
2897	/	500	484	1
2937	/	498	499	1
2959	/	483	510	1
2644	/	486	554	1
2796	/	500	598	1
2757	/	484	691	1
2623	/	490	698	1
2435	/	484	721	1
2949	/	468	816	1
2936	/	479	953	1

Näytteet järjestettynä koordinaattien mukaan:

X	Y	P	ARVO
		mg/kg	
1070	/ 494	152	0
1798	/ 458	248	3
1801	/ 474	278	2
1806	/ 570	279	2
1817	/ 475	341	2
1820	/ 459	341	2
1821	/ 500	341	2
1837	/ 503	320	2
1844	/ 497	320	2
1864	/ 496	249	3
1877	/ 496	476	1
1891	/ 496	129	0
1931	/ 497	165	0
1965	/ 499	254	3
1981	/ 500	180	0
2041	/ 509	116	0
2050	/ 499	202	0
2050	/ 510	250	3
2058	/ 457	215	0
2059	/ 510	150	0
2061	/ 499	171	0
2070	/ 499	301	2
2081	/ 500	166	0
2090	/ 499	184	0
2090	/ 510	269	3
2101	/ 499	295	2
2110	/ 500	186	0
2121	/ 499	295	2
2220	/ 480	288	2
2233	/ 475	309	2
2243	/ 474	293	2
2255	/ 473	128	0
2265	/ 466	196	0
2285	/ 466	262	3
2347	/ 489	309	2
2366	/ 479	313	2
2386	/ 484	245	3
2399	/ 490	293	2
2400	/ 476	150	0

2435	/	484	721	1
2455	/	480	318	2
2464	/	488	310	2
2464	/	488	477	1
2468	/	479	194	0
2474	/	492	85	0
2487	/	490	156	0
2498	/	500	243	3
2513	/	490	113	0
2522	/	499	222	0
2533	/	485	162	0
2547	/	503	289	2
2560	/	471	204	0
2575	/	481	269	3
2589	/	482	407	1
2623	/	490	698	1
2632	/	482	407	1
2644	/	486	554	1
2656	/	499	310	2
2671	/	492	170	0
2687	/	498	239	0
2701	/	486	108	0
2702	/	499	296	2
2721	/	481	213	0
2722	/	500	176	0
2737	/	480	291	2
2738	/	495	206	0
2757	/	484	691	1
2768	/	495	272	3
2778	/	489	78	0
2789	/	502	222	0
2796	/	500	598	1
2800	/	530	198	0
2815	/	509	117	0
2829	/	530	255	3
2840	/	516	465	1
2850	/	519	83	0
2866	/	516	201	0
2877	/	516	340	2
2897	/	500	484	1
2912	/	500	210	0
2921	/	487	219	0
2925	/	584	36	0
2929	/	518	203	0
2935	/	519	171	0

2936	/	479	953	1
2937	/	498	499	1
2947	/	513	271	3
2948	/	585	30	0
2949	/	468	816	1
2959	/	483	510	1
2977	/	508	145	0
2977	/	581	93	0
2980	/	483	118	0
2980	/	568	62	0
2998	/	560	14	0
3038	/	561	4	0
3064	/	558	6	0
3084	/	554	10	0
3096	/	547	7	0